

Utgiver:
Arkeologisk museum i Stavanger
Box 478
4002 STAVANGER
Tel.: 51 84 60 00
Fax: 51 84 61 99
E-post: ama@ark.museum.no

Stavanger 2006

Arkeologisk museum
i Stavanger

Avaldsnesprosjektet. Registreringer på prestegården, Avaldsnes, gnr. 86, bnr. 1 Karmøy k.

Henriette Hafsaas

Karmøy

Karmøy

Øst

Nord

Øst

Sør

Innberetning til topografisk arkiv

Arkeologisk museum
i Stavanger

MOTTOK:

DOKUMENTASJEN:

FOTOARKIVET:

Kommune:

Karmøy

Gardsnavn:

Avaldsnes

Gnr:

86

Bnr:

1

Lokalisetsnavn:

Prestegårdshagen, Forpakterhagen og parkeringsplassen

Tiltakshaver:

Karmøy kommune

Adresse:

Rådhuset, 4250 Kopervik

Sakens navn:

Avaldsnesprosjektet 2006

Fu saksnr:

Flyfotoreg nr:

7340 H6

Brevjournalnr:

Formminnenr:

Aksesjonsnr:

2006/27

ID (Askeladden):

Museumsnr:

S12222 og 12265

Kartblad og UTM:

Navit. prøventr:

2006/19-1-7

H o h:

20 meter

Fotonr:

Svarthvitt: 7029/1-34 og 7030/1-31. Dias: kommer senere.

Feltundersøkelse

14. august til 22. september 2006.

(tidsrom):

Ved: Feltleder Henriette Hafsaas og feltassistent Kristin Armstrong Oma.

Ved: Prosjektleder Olle H. Hemdorff.

Etterarbeid

25. september til 13. oktober 2006.

(tidsrom):

Ved: Henriette Hafsaas (3 uker) og Kristin Armstrong Oma (1 uke).

Gjelder: Forundersøkelse i forbindelse med Avaldsnesprosjektet:

Søkesjakter på flaten sør for Olavskirken: Bosetningsspor, vevlodd, brolegning.
Plyndringshull på Kongshaugen: Perler og trinnoks fra yngre jernalders grav.

TIDLIGERE REGISTRERTE KULTURMINNER FRA OMRÅDET

Historien om Avaldsnes som et maktsentrum kulminerte i vikingtiden med Harald Hårfagre ettersom det har eksistert komplekse samfunn ved Karmsundet siden bronsealderen (1800-500 f. Kr.). Da ble det reist enorme gravhauger på *Blodhei*a vest for Avaldsnes. Disse monumentale jordhaugene ligger på linje fra Karmsundet i øst til havet i vest, og paralleller kjennes fra Danmark og Kontinentet. Like øst for kirken ligger restene etter *Flagghaugen* hvor en mann ble gravlagt i yngre romertid (200-400 e. Kr.) med romerske våpen, drikkesett for vin, spillebrikker i glassfluss, en vekt og mer gull enn det er funnet i noen annen grav i Skandinavia fra samme periode. Denne mannen må ha hatt en fremtredende posisjon for han ble gravlagt med en stor halsring av gull – det fremste herskersymbolet i Europa på denne tiden. Det ble funnet flere sekundærgraver som også var fra romertid i Flagghaugen. Dessuten er flere andre gravminner fra samme periode kjent i området. I år 2000 ble det avdekket tre små steinpakninger med brente bein der hvor Nordvegen historiesenter nå ligger. Disse gravene er C¹⁴-datert til yngre romertid – om lag samtidig med graven i Flagghaugen (Sjursete 2000:54). I fjor ble det avdekket en stor steinlegging med en sekundær branngav sør på Kongshaugen og en rundrøys på det høyeste punktet nord på Kongshaugen som trolig også er fra eldre jernalder (Hafsaas 2005). Tidligere registrerte forminner er bautasteinen *Jomfru Marias synål* ved Olavskirken som sannsynligvis har vært del av et lignende anlegg som *De fem dårlige jomfruene* på den andre siden av Karmsundet, hvor det ble funnet et romersk bronseespann med brente bein. I merovingertid (550-800 e. Kr.) ble en annen fremstående mann hauglagt i *Storhaug* i et rundt 25 meter langt skip sammen med hest, slede, to frankiske sverd og en gullarmring. I tidlig vikingtid ble en annen viktig mann gravlagt i et skip i *Gronhaug*, men denne graven ble plyndret i gammel tid. I den senere tid er det knyttet spekulasjoner til at dette kan ha vært Harald Hårfagres grav. To sekundærgraver – en båtgrav og en flatmarksgrav – som ble avdekket i fjor i tilknytning til rundrøysen på Kongshaugen er sannsynligvis også fra yngre jernalder. Det samme gjelder en plyndret grav i steinleggingen sør på Kongshaugen. I tillegg fins det flere gravrøyser som ikke er undersøkte på nes langs sjøen ved Avaldsnes.

Avaldsnes har nok også vært et betydningsfullt sted også i perioder hvor det ikke var vanlig med monumentale gravlegginger slik som førromersk jernalder (400 f. Kr - år 0) og folkevandringstid (400-550 e. Kr.). Bosetningsspor fra disse periodene ble påvist da Avaldsnesprosjektet foretok prøvegravninger i sesongene 1992 til 1994 under ledelse av Hemdorff (1994). På flaten øst for Kongshaugen ble det gravd to sjakter. I sjakt A ble det funnet 9 stolpehull fra minst 2 hus og 12 ildsteder. Et av stolpehullene ble C¹⁴-datert til folkevandringstid, og et ildsted ble C¹⁴-datert til romertid/folkevandringstid. I sjakt B ble det funnet mulige rester etter en branngav samt et

INNLEDNING	3
BELIGGENHET.....	3
TERRENGBESKRIVELSE.....	3
TIDLIGERE REGISTRERTE KULTURMINNER FRA OMråDET.....	4
BAKGRUNN FOR UNDERSØKELSEN.....	6
PROBLEMSTILLINGER OG FORMÅL MED UNDERSØKESLEN.....	6
TIDSROM OG DELTAKERE.....	6
METODE.....	7
DE GEOFYSISKE METODENE.....	7
DEN GRAVTEKNIK METODEN.....	7
DOKUMENTASJON	8
FOTOGRAFERING	8
TEGNING (VEDLEGG 3).....	8
FUNN (NUMMERERING OG KATALOGISERING).....	8
INNSAMLING AV NATURVITENSKAPELIGE PRØVER.....	9
INNMÅLING.....	9
FUNNMENGDE OG MATERIALTYPER.....	9
BESKRIVELSE AV SJAKTENE	10
SJAKT 1	10
<i>Tolkning</i>	10
SJAKT 2	11
<i>Tolkning</i>	11
SJAKT 3	12
<i>Tolkning</i>	12
SJAKT 4	13
<i>Tolkning</i>	13
SJAKT 5	14
<i>Tolkning</i>	14
SJAKT 6	15
<i>Tolkning</i>	15
SJAKT 7	15
<i>Tolkning</i>	15
SJAKT 8	16
<i>Tolkning</i>	16
SJAKT 9	17
<i>Tolkning</i>	17
SJAKT 10	18
<i>Tolkning</i>	18
SJAKT 11	19
<i>Tolkning</i>	19
SAMMENFATNING	20
KONGSHAUGEN	21
LØNNGANGEN	23
REGISTRERINGER PÅ FÅRØY	23
TERRENGBESKRIVELSE.....	24
TIDLIGERE REGISTRERINGER PÅ FÅRØY.....	24
ÅRETS REGISTRERINGER.....	24
OPPSUMMERING AV REGISTRERINGENE PÅ FÅRØY	25
PRØVESTIKK I MULIGE NAUSTTUFTER PÅ GLOPPE.....	25
FORMIDLING OG PUBLIKUMSKONTAKT	26
LITTERATUR	27

INNLEDNING

På vegne av Karmøy kommune utarbeidet Marit Synnove Vea i 1993 en rapport om behovet for et forskningsprosjekt på Avaldsnes. Bakgrunnen var et ønske om å styrke den lokale identiteten på Karmøy og å formidle kulturminnene i Avaldsnesområdet til et bredere publikum. I 1994 ble Arkeologisk museum i Stavanger involvert i dette Avaldsnesprosjektet, hvor hovedhensikten er å fremskaffe ny kunnskap om Avaldsnes gjennom tidene. Den overordnede problemstillingen er Avaldsnes som et sentralsted hvor makt ble samlet på få hender. Resultatet av undersøkelsene til Avaldsnesprosjektet skal formidles på det nye historiesenteret Nordvegen som åpnet våren 2005.

BELIGGENHET

Karmøy er en fire mil lang øy som ligger ut mot havet. Som navnet indikerer har Karmøy skjermet farvannet innenfor mot storhavet. Karmsundet skiller Karmøy fra fastlandet, og her gikk seilingsleden gjennom årtusener ettersom havstykket vest for Karmøy er svært værhardt med mange farlige skjær og få gode havner. Leiden gjennom Karmsundet og nordover langs kysten ble kalt Nordvegen, og det er denne ferdselsåren som har gitt landet vårt navnet Norge.

Avaldsnes ligger på østsiden av Karmøy like sør for det smaleste punktet i Karmsundet, hvor den kraftige tidevannsstrømmen Salhusstrømmen gjør seg gjeldende. Her måtte skip vente på gunstige strømforhold gjennom strømmen. Avaldsnes har fått navnet sitt etter sagnskikkelsen Kong Augvald Rognvaldsson som skal ha levd i folkevandringstiden (400-550 e.Kr). Selve Avaldsnes ligger på et høydedrag rundt 20 meter over havet omgitt av sjø på mange kanter og med god utsikt mot leia. Karmøy og Avaldsnes ligger også sentralt mellom to fjorder som skjærer dypt inn i landet – Hardangerfjorden i nord og Boknafjorden i sør. Dette var en strategisk beliggenhet som gjorde stedet passende som høvdingsete. Avaldsnes er kanskje best kjent som kongsgården til Harald Hårfagte – kongen som i følge sagaen samlet Norge til ett rike rundt 872 e. Kr.

TERRENGBESKRIVELSE

I år ble flatene sør for Olavskirken undersøkt. Her har prestegården på Avaldsnes ligget i historisk tid, mens det er uvisst hvor kongsgården har lagt. Terrengets opprinnelige topografi er sterkt tilslørt av senere tids utplaneringer. Opprinnelig har området trolig vært et sammenhengende relativt flatt platå. Dagens utnyttelse av arealet deler det imidlertid inn i fire ulike områder: parkeringsplassen, flaten sørøst for parkeringsplassen, Prestegårdshagen og Forpakterhagen med flaten sorost for Kjellerhaugen.

ildsted. I det området som kalles Ryssåkeren, sor for Kongshaugen, ble det avdekket bosettingsspor, og to ildsteder ble C¹⁴-datert til forromersk jernalder. Det ble også funnet stolpehull vest for Kongshaugen, som trolig er fra samme tid.

Fra vikingtiden (800-1030 e. Kr.) og frem til begynnelsen på senmiddelalderen (1350-1537 e. Kr.) har man belegg i skriftlige kilder for at Avaldsnes var kongsgård. Dette innebar at kongen jevnlig bodde på Avaldsnes og levde av veitslene der. Olavskirken på Avaldsnes ble påbegynt rundt 1250 av Håkon den gode, og kirken har trolig lagt i tilknytning til kongsgården. Fra 1300-tallet og utover drev hanseatene handel fra handelsplassen Nothow ved Avaldsnes. Avfall og ballast fra denne handelsplassen er funnet i havnebassengen øst for Avaldsnes. Skriftlige kilder beretter at det kom til åpen strid mellom kong Håkon den VI Magnusson og hanseatene i 1367, og det påfølgende året satte hanseatene fyr på kongsgården og andre gårder langs Karmsundet (Fyllingsnes 2001:94). Dette var slutten på kongsgården på Avaldsnes, men handelen fortsatte til utpå 1500-tallet. Da reformasjonen ble innført i 1537 var Avaldsnes' storhetstid definitivt over. Et symbol på dette kan være at Olavskirken falt i ruiner utover på 1600-tallet.

Innenfor selve planområdet ligger Kjellerhaugen og den såkalte lønngangen. Kjellerhaugen har aldri vært undersøkt av arkeologer. Haugen har nok en gang vært nesten like imponerende som Flagghaugen, men har i de siste århundrene blitt ødelagt av plyndring og bygging av et lysthus. Nådestøtet kom da det ble bygget en potekjeller i haugen på 1800-tallet, og derfra har haugen sitt navn. Det sies at mannen som grov kjelleren plutselig ble veldig rik, og man kan bare spekulere i hva han fant. I forbindelse med byggingen av Nordvegen historiesenter ble den nordlige delen av Kjellerhaugen restaurert i 2000.

I følge muntlig tradisjon blant lokalbefolkningen skulle det gå en hemmelig gang fra kjelleren på den gamle presteboligen til kirken. Etter innsamling av private midler avdekket AmS høsten 1986 en lønngang mellom stabburet og kirkegårdsmuren. Denne underjordiske gangen ble fulgt 31 meter øst-vest. I øst ble utgravingen avsluttet da gangen ble kuttet av en høyspentledning, mens gangen i den vestlige enden svingte brått rett nord mot tårnet på Olavskirken. Her ble sjakten fulgt rundt 5 meter, men måtte avsluttes der på grunn av tidspress. Det var i hovedsak takhellene på gangen som ble avdekket, men det er likevel mulig å si litt om konstruksjonsmåten. Flere steder gikk gangen gjennom fast fjell, ellers var veggene bygget av store steinblokker. Det er fortsatt uvisst hvilken funksjon lønngangen har hatt. Under utgravingene av lønngangen ble det også funnet spor av to bygninger i den vestlige enden. Den ene bygningen var trolig fra 1600-eller 1700-tallet og den andre fra vikingtid/middelalder (Haavaldsen 1989:75-77).

BAKGRUNN FOR UNDERSØKELSEN

I 2004 ble det satt ned en styringsgruppe for Avaldsnesprosjektet. Styringsgruppen består av ordfører i Karmøy Kjell Arvid Svendsen, direktør ved AmS Harald Jacobsen, professor Bjørn Myre, professor Dagfinn Skre, fylkeskonservator Frans-Arne Stylegar, bedriftsleder Sigurd Aase, dr. Torun Zachrisson og prosjektleder for Avaldsnesprosjektet Marit Synnøve Vea. I tillegg har avdelingsleder ved AmS Arne Johan Nærøy og prosjektleder ved AmS Olle H. Hemdorff anledning til å være med på møtene.

I 2005 startet en ny runde med undersøkelser på Avaldsnes, hvor det overordnede målet i følge styringsgruppen er å finne spor etter en kongsgård fra vikingtiden ettersom Snorre beretter at Harald Hårfagre gjorde Avaldsnes til sin kongsgård etter slaget ved Hafrsfjord rundt 872 e. Kr. Håpet er at dette vil kunne tiltrekke sponsorpenger slik at en større utgravning kan finne sted. Avaldsnesprosjektet er en ren forskningsgravning som er avhengig av finansiering fra offentlige og private aktører. I fjor ble det foretatt søkesjakting på Kongshaugen, mens årets søkesjakter ble lagt i området rundt det gamle prestegårdstunet.

PROBLEMSTILLINGER OG FORMÅL MED UNDERSØKESLEN

Formålet med undersøkelsen var å videreføre fjorårets søkesjakting. I den forbindelse skulle resultatene fra de geofysiske undersøkelsene i vår evalueres (se rapport v/K. Persson 2006). Hovedfokuset for årets undersøkelse var på flaten sør for Olavskirken. Det var dessuten prioritert at plyndringshullet i steinleggingen på Kongshaugen ble totalgravd. Dersom tiden tillot det var det ønskelig med en overflateregistrering på Fåroy. I følge referat fra styringsgruppens møte 2. juni 2006 skulle lokaliseringen av vikingtidens kongsgård være retningsgivende for årets undersøkelser.

TIDSROM OG DELTAKERE

Den arkeologiske undersøkelsen på Avaldsnes varte i seks uker – fra 14. august til 22. september 2006. Prosjektleder fra Arkeologisk museum i Stavanger var Olle H. Hemdorff, feltleder var Henriette Hafsaas (konferanse 28. august til 1. september), og feltassistent var Kristin Armstrong Oma. Catinka Borgarp, Monica Hovdan og Kim D. Borrowmann fra konserveringsavdelingen til AmS var i felt og tok ut tre preparat den 31. august. Gravemaskinfører Lars Jørgen Våge fra Jostein Myge A/S åpnet sjaktene med gravemaskin i den innledende fasen av undersøkelsen, og Åsmund Våge la igjen sjaktene og dekket til steinleggingen på Kongshaugen da undersøkelsen var avsluttet. Til sammen ble det brukt 85 timer med gravemaskin. Morten Eek og John Kvanli gikk med metalldetektorer over det undersøkte området og i sjaktene den 1. september. Stein Helge Hetland fra Oppmålingskontoret ved Karmøy kommune satt ut koordinatene fra den geofysiske

forundersokelsen 16. august, og sjaktene fra den arkeologiske undersokelsen ble målte inn 12. september.

METODE

I forbindelse med utgravnningen ble det brukt både geofysiske og arkeologiske metoder.

DE GEOFYSISKE METODENE

De aktuelle flatene ble undersøkt med de geofysiske metodene georadar og elektromagnetisk induksjon av Kjell Persson (2006) fra Geofysica i april i år. En *georadar* er et instrument som sender radiobølger ned i bakken og registerer ekko fra nedgravde gjenstander eller anlegg. Denne teknologien kan brukes ved geologiske undersøkelser og til lokalisering av nedgravde kabler, rør og landminer. Ved arkeologiske undersøkelser kan georadaren oppdage steinkonstruksjoner og nedgravninger som ikke er synlige på overflaten, og man får dermed kunnskap om hva som befinner seg under matjorden før man begynner å grave. Georadarmålingene på Kongshaugen i fjor lokaliserte steinleggingen og trolig også enkelte kokegropes. For å finne stolpehullene måtte vi imidlertid fjerne matjordslaget med gravemaskin slik at undergrunnen med de nedgravde stolpehullene var synlig. *Elektromagnetisk induksjon* oppstår ved at man endrer et magnetfelt slik at spenning blir indusert. Med denne metoden kan man beregne jordlagenes konduktivitet (elektriske ledningsevne) og magnetiske susceptibilitet (magnetiske følsomhet). Faktorer som påvirker disse størrelsene er forekomsten av metaller, vann og ladede ioner. Dersom det finnes gjenstander av metall i grunnen eller metallholdige bergarter vil dette gi tydelige anomalier. Vanninnholdet er i stor grad påvirket av jordens porositet som igjen påvirkes av innholdet av organisk materiale i jorden. Et kulturlag består ofte av helt eller delvis nedbrutt organisk materiale, og dermed får man et høyere vanninnhold og flere ladede ioner enn i andre jordmasser.

DEN GRAVETEKNISK METODEN

De aktuelle områdene ble undersøkt ved hjelp av maskinell søkesjakting. Det ble åpnet sjakter med gravemaskin med varierende lengde og bredde i de områdene hvor vi ønsket å undersøke om det fantes spor etter forhistoriske aktiviteter. Anomaliene som ble påvist ved de geofysiske metodene og som tydet på menneskelig aktivitet ble også undersøkt ved at det ble åpnet "kikkhull" med gravemaskinen. Georadaren viste seg å være lite effektiv, mens den elektromagnetiske induksjonen påviste flere forhistoriske anlegg. Alle forhistoriske anlegg ble dekket til med fiberduk før sjaktene ble lagt igjen.

DOKUMENTASJON

Utgravingen ble dokumentert ved fortøpende registrering av enkelkontekster, såkalt *single-context recording system*. Dette systemet ble utviklet av Edward Harris (1989) i 1970-årene og er mye brukt i England – særlig ved stratigrafiske utgravninger. Metoden går ut på at hver arkeologiske kontekst får sitt unike kontekstnummer. Det stratigrafiske forholdet mellom alle kontekstene blir kontinuerlig plottet i et diagram som gir en skjematisk fremstilling av lokalitetens matrise. Dette blir kalt *Harris Matrix* og viser lokalitetens stratigrafiske sekvens. Denne matrisen bygger på et prinsipp om stratigrafisk suksesjon hvor en kontekst plasseres i den stratigrafiske sekvensen ut ifra sin posisjon mellom den underste (tidligste) av de underliggende kontekstene og den øverste (seneste) av de overliggende kontekstene som konteksten har fysisk kontakt med. Matrisen viser dermed det tidsmessige forholdet mellom de ulike kontekstene. Denne metoden ble valgt benyttet på Avaldsnes med tanke på at det kunne dukke opp en mer kompleks horisontal og/eller vertikal stratigrafi. De fleste anleggene ble gitt to kontekstnummere: et for nedgravningen og et for fyller. Dette fordi disse to aktivitetene som oftest ikke er samtidige. For alle sjaktene ble det tegnet en matrise over den stratigrafiske sekvensen. Hver kontekst er plassert inne i en boks. Enkeltbindinger viser forholdet mellom lag som ligger over/under hverandre. Bokser med spiss nederst viser at denne konteksten kutter konteksten under. Alle kontekstene ble samlet i en kontekstliste (vedlegg 1), samt at de er påført tegningene.

FOTOGRAFERING

Utgravingen ble også dokumentert ved fotografier. Det ble brukt speilreflekskamera med både diasfilm og svartvittfilm. Det er utarbeidet fotolister for både dias- og svartvittbildene (vedlegg 2).

TEGNING (VEDLEGG 3)

Alle sjaktene ble tegnet i plan i målestokken 1:20 eller 1:50, med unntak av sjakt 11 hvor det ikke var funn av verken anlegg eller gjenstander. Det utgravde feltet på Kongshaugen ble tegnet i plan i målestokken 1:20, og en profil gjennom plyndringshullet ble tegnet i målestokken 1:10. Tegningene gir en oversikt over de ulike kontekstene og forholdet mellom dem. Det ble ikke satt ut noe lokalt koordinatsystem, og sjaktene ble tegnet ved hjelp av målebånd og tommestokker.

FUNN (NUMMERERING OG KATALOGISERING)

Funnen ble puttet i poser, nummerert fortøpende (fnr. 1-91) og merket med konteksten hvor de ble funnet. Funnlisten inneholder en beskrivelse av alle funnene med kontekst (vedlegg 4). Alle funnene som ble gjort i plan ble merket av på plantegningene. En god del funn ble

avskrevet. Dette var i hovedsak funn fra nyere tid som ble tatt med inn til museet for datering. Det ble også tatt inn tre preparater av jerngjenstander, men alle disse viste seg å være moderne. Det er utarbeidet katalog for alle funnene (vedlegg 5).

INNSAMLING AV NATURVITENSKAPELIGE PRØVER

Det ble tatt ut trekullprover fra stolpehullene K68a og c og gropen K51 i sjakt 8, fra den brente stolpen K87 i sjakt 6, fra brannlaget K72 i sjakt 10, samt fra lag 2 i prøvestikk 2 på Gloppe (vedlegg 6). Jon Erik Strange Amundsen analyserte prøvematerialet og artsbestemte trekullet. Tre prøver ble sendt til BETA analytic i USA for C¹⁴-datering (fnr. 67, 68 og 75) (vedlegg 7).

INNMÅLING

Alle sjaktene, med unntak av den funntomme sjakt 11, ble målt inn i plan av Stein Helge Hetland fra Karmøy kommune (vedlegg 8 og 9). I løpet av sommeren var koordinatene fra den geofysiske forundersøkelsen fjernet, så disse måtte settes ut igjen på nytt da den arkeologiske undersøkelsen startet.

FUNNMENGDE OG MATERIALTYPER

Det ble i alt tatt inn 91 funn til museet, hvorav 15 ble makulert – i all hovedsak nyere materiale som jernfragmenter, glass, krittpipestilker og etterreformatorisk keramikk.

I Norge ble drikkeglass importert frem til 1740-årene da man begynte med egen produksjon. Det ser ikke ut til at noe av glasset som ble funnet i sjaktene er eldre enn 1700-tallet, så det er ikke tatt inn som funn.

Ved gravningen i plyndringshullet på Kongshaugen ble det funnet seks glassperler. Fire av dem var i oransje, ujennomsiktig glass, mens to var i grønt glass.

De eneste funnene av metall var hodet på en spiker eller nagle som var så korrodert at det antas å være førreformatorisk, samt en sølvmynt fra 1700-tallet.

Av keramikk ble det funnet både leirgods og steingods. Steingods er brent på høyere temperaturer enn leirgods, og dette stiller spesielle krav til råmaterialet. Mens leirgods er brent ved temperaturer opp mot 1000° C er steingods brent ved temperaturer over 1000° C. Den høye brenningstemperaturen gjør at porene i steingodset blir lukket, mens leirgodset er porøst.

Det ble funnet et vidt spekter av gjenstander tilvirket fra stein: vevlodd, bergartsoks, bakstehelle, malestein, bygningsrester i kleber, samt kjerner, flekker og avslag fra flint og ryolitt.

I tillegg ble det dokumentert slagg og brent bein.

BESKRIVELSE AV SJAKTENE

Det ble åpnet elleve sjakter: tre i Prestegårdshagen, to på platået sør for Kjellerhaugen, tre på parkeringsplassen, to på flaten sørøst for parkeringsplassen og en i Forpakterhagen. Her følger en beskrivelse av sjaktene med en tolkning av funnene.

SJAKT 1

Sjakt 1 ble åpnet på flaten sørøst for parkeringsplassen. Dette området ble valgt ettersom undersøkelsen med elektromagnetisk induksjon (areal 6) viste flere felter med forhoyede verdier som Kjell Persson tolket som forårsaket av jern eller brent materiale. En rektangulær sjakt på 4 x 3 meter ble åpnet fra nordvest til sørøst (Tegning I).

Øverst var vegetasjonsdekket – kontekst 1 – som besto av gress og strå. Like under dette lå et omrotet matjordslag – kontekst 2 – med funn av mye tegl, dyrebein, østers, kalkklumper, porselensskår, hjuldreid keramikk og krittpesterilker. Ingen funn ble imidlertid tatt inn til museet. Funnene viste til aktivitet i området på 1700- og 1800-tallet. I størstedelen av sjakten var matjordslaget (K2) vel 0,2 meter tykt, og under dette støtte vi på kontekst 3 – en hellelegging av større steiner og heller. Massen mellom hellene (K3) skilte seg ikke ut fra matjordslaget (K2). Hellene (K3) ble ikke fjernet. I det sørlige hjørnet av sjakten var det imidlertid ikke heller, så der fortsatte gravningen. Matjordslaget (K2) var her nesten 0,5 meter tykt, og under dette lå et svartbrunt kulturlag bestående av kompakt, sandig humus iblandet en del trekullbiter og klumper av kalk – kontekst 4. Dette laget ser ut til å være førreformatorisk – muligens fra middelalder – og det ble derfor ikke gravd. I denne sjakten fikk vi ikke undersøkt de påviste anomaliene fra den geofysiske undersøkelsen ettersom vi støtte på strukturer og kulturlag som ikke kunne fjernes. Det må bemerkes at verken georadar eller den elektromagnetiske undersøkelsen påviste de store hellene (K3) eller kulturlaget (K4). Da denne sjakten ble gravd, var ikke koordinatene fra den geofysiske forundersøkelsen satt ut. I ettertid viste det seg at sjakten bommet på anomalien, men fundamentet fra 1700-tallet vil uansett ha blokkert tilgangen til mulige forhistoriske anlegg.

TOLKNING

Hellene og steinene som utgjør kontekst 3 er trolig restene av fundamentet til et våningshus som ble reist på prestegården rundt 1700. Dette er dokumentert i skriftlige kilder, på malerier og fotografier. I skråningen nedenfor sjakten er deler av murene fortsatt synlige. Dette området er dermed ikke særlig aktuelt for videre undersøkelser.

SJAKT 2

Sjakt 2 ble åpnet på platået sør for Kjellerhaugen. Ved den geofysiske undersøkelsen viste dette området (areal 2) flere anomalier som ble tolket som menneskeskapte. Georadarren påviste et avvik på 1,5 til 3 meters dybde som ble tolket som et stolpehull. Den elektromagnetiske induksjonsmetoden viste et avvik i magnetisk susceptibilitet som ble tolket som et mulig ildsted. For å undersøke disse anomaliene ble det åpnet en 12 meter lang sjakt fra nordøst til sørvest. Sjakten var rundt 3 meter bred i nordøst, men smalnet inn til 1,7 meter i sørvest på grunn av trær og røtter (Tegning II).

Vegetasjonsdekket – kontekst 1 – besto av gress, ugress og mose. Matjordslaget – kontekst 5 – besto av mørkebrun humusholdig sand og grus med enkelte funn av tegl og porselen. En flintflekke (fnr. 1) ble funnet i dette laget. Tykkelsen på matjordslaget varierte mellom 0,4 og 1,0 meter. I nordvest ble sjakten lagt tett opp til restene av Kjellerhaugen for å undersøke om det fantes rester av det opprinnelige forminnet. I det nordlige hjørnet av sjakten ble det avdekket flere større steiner – kontekst 6 – i matjordslaget (K5) rundt 0,4 meter under overflaten. Dette er trolig rester av Kjellerhaugen, selv om det er tvilsomt at alle steinene ligger in situ. Restene etter Kjellerhaugen ble ikke fjernet, så sjakten skråner nedover her. Under matjordslaget (K5) ble det avdekket en lomme med gråbrun siltig leire – kontekst 7 – som trolig er påført. Denne lå over et kulturlag – kontekst 8 – som besto av mørk, brungrå, kullholdig humus iblandet silt og fin sand. Kulturlaget (K8) ser ut til å være relativt tykt – opp mot 0,4 meter – og det ble ikke fjernet. Det er mulig at dette er rester av dyrkningsjord som er eldre enn Kjellerhaugen. Sjakten skråner her bratt ned mot undergrunnen. Matjordslaget (K5) er her 1,0 meter tykt, men det avtar gradvis i tykkelse til rundt 0,35 meter i den sørvestlige enden av sjakten. Undergrunnen i sjakten består av brungrå siltig leire iblandet grus – kontekst 10. Et leirkarsskår (fnr. 2) ble funnet på overflaten av undergrunnen. Partier med grågront, skifrig, forvitret berg – kontekst 9 – kommer flere steder til synne i den vestlige delen av sjakten. Det ble avdekket fem nedgravninger i undergrunnen (K10): fire for stolpehull – kontekst 14a-d – og én for kokegrop – kontekst 11. Fyllet i stolpehullene – kontekst 15a-d – besto av mørkebrun humus- og kullholdig sand. Fyllet i kokegropen – kontekst 12 – besto av mørk brungrå humus- og kullholdig sand, samt skjørbrente steiner – kontekst 13.

Avviket på georadarren som ble tolket som stolpehull samsvarer ikke med de stolpehullene som ble avdekket ved den arkeologiske undersøkelsen. Hvis dybdereferansene stemmer, så har avviket en dybde på rundt 1,5 meter, og så dype stolper forekommer normalt sett ikke. Etter at sjakten var åpnet ble det også tydelig at anomalien påvist med georadarren ligger i undergrunnen, og at den derfor ikke kan være menneskeskapte. Selv om lokaliseringen av ildstedet ved den

elektromagnetiske induksjonsmetoden ikke stemmer helt med lokaliseringen av kokegropen, er det sannsynlig at kokegropen er anomalien som ble påvist ettersom stedslokaliseringen med denne metoden ikke blir helt noyaktig.

TOLKNING

De fire stolpehullene som ble avdekket ser ut til å ligge på rekke. Det ene stolpehullet (K14/15b) er imidlertid avlangt og mye større enn de andre og kan derfor være et annet type anlegg enn stolpehull. Påvisingen av stolpehull indikerer at det har stått en bygning her i forhistorisk tid. Kokegropen viser også til aktivitet. Det ble ikke funnet noen daterbare gjenstander, men en datering i eldre jernalder er ikke usannsynlig.

SJAKT 3

Sjakt 3 ble åpnet midt i Prestegårdshagen. Ved den geofysiske forundersokelsen viste dette området (areal 4-5) en anomali som ble tolket som en veggrøft. Dette avviket var synlig ved både georadar og den elektromagnetiske induksjonen. Først ble det åpnet en 6 meter lang og 2,4 til 2,6 meter bred sjakt fra sør til nord som skulle fange opp anomalien. Etter hvert ble sjakten utvidet mot øst (Tegning III).

Vegetasjonsdekket – kontekst 1 – besto av gress, ugress og mose. Matjordslaget - kontekst 5 – besto av mørkebrun humusholdig sand og grus med enkelte funn av tegl og porselen. Dette laget var mellom 0,3 og 0,4 meter tykt. I denne sjakten ble det avdekket en bred forhistorisk grøft – kontekst 23 og 39 – som ble kuttet av en moderne veite – kontekst K18a og 38a. Begge grøftene er parallelle med sjaktens lengderetning. I den sørlige delen av sjakten stikker berget opp – kontekst 9. Den forhistoriske grøften (K23/39) slutter her, mens den moderne veiten (K18/38a) er gravd ned i berget. Fyll i den forhistoriske grøften (K23) besto av gråbrun humusholdig sand og grus med noe brent leire og trekull, samt små, skjørbrente stein. Det ble gjort to funn i fyllmassen: et fragment av et nålebryne (fnr. 11) og et brent bein (fnr. 6). Fra den store, forhistoriske grøften gikk det ut en tverrgroft mot øst – kontekst K17 og 37. Fyllmassen i denne grøften (K17) besto av lys gråbrun humusholdig sand med noe brent leire og ørlite kull. Det var ikke mulig i plan å avgjøre om disse to grøftene (K18/38a og K17/37) var samtidige eller om den ene kuttet den andre. En indikasjon på samtidighet kan være nettopp at dette ikke lot seg bestemme i plan, samt at tverrgroften ikke fortsetter vest for den store grøften. Det ble funnet en tyolittkjerne (fnr. 26) i tverrgroften (K17). Det ble dessuten avdekket ni stolpehull – kontekst 34/35a-g og kontekst 36a-b (se kontekstlisten for beskrivelse). Det ser ut til at den forhistoriske grøften ble påvist ved elektromagnetisk induksjon, mens den moderne veiten ble påvist ved

georadaren – til tross for at dybdeanvisningen tilskir at den skal ligge på mellom 1,8 og 2,1 meters dyp.

Det ble besluttet å åpne en tverrsjakt mot øst ettersom tverrgroften (K17/37) fra den store groften (K23/39) ikke var avgrenset. Tverrsjakten ble åpnet i en lengde på 7 meter og en bredde på rundt 1,5 meter. I tverrsjakten ble det påvist en større brolegging – kontekst 30. Mellom steinene var det en fyllmasse som besto av heterogene humusholdige masser blandet med noe tegl og glass – kontekst 31. For å få avdekket en større del av broleggingen ble sjakten utvidet i øst til en lengden på 14 meter og i nord til en bredde på mellom 3,6 og 4 meter. Det ble etter hvert besluttet å la mer jordmasser ligge rundt steinene i broleggingen for å beholde dem mest mulig *in situ*. Den opprinnelige delen av tverrsjakten ble derfor rentet bedre opp enn utvidelsene mot nord og øst, og tegningen viser derfor en tettere konsentrasjon av Stein her. Det ble gjort flere funn i fyllmassen (K31) mellom steinene i broleggingen: vevlodd (fnr. 27 og 36), bakstehellefragmenter (fnr. 30), jernnagle (fnr. 41), fragment av bryne (fnr. 54), leirkarsskår (fnr. 13), flintavslag (fnr. 54), slagg (fnr. 23 og 39) og brente bein (fnr. 41 og 48). En moderne veite – kontekst 18b og 38b – skjærer broleggingen i nordsørlig retning. Det ble avdekket ytterligere syv stolpehull – kontekst 34h-n og 35h-n – av samme karakter som stolpehullene som ble avdekket i sjakten før åpningen av tverrsjakten mot øst. I tilknytning til broleggingen ble det avdekket fem steinpakninger – kontekst 84a-e og 88a-e. I fyllmassen til disse ble det funnet: leirkarsskår (fnr. 37), to flintavslag (fnr. 37 og 40), ryolittavslag (fnr. 37) og slagg (fnr. 38).

TOLKNING

Broleggingen (K30) er tolket som en gulvflate i eller brolegning utenfor et hus. De to vevloddene ble funnet ved siden av hverandre ved enden av broleggingen i øst (se tegn. III), og de kan ha tilhørt en oppstadhev som har stått langs langveggen på et hus. Det er ikke avdekket stolpehull som kan knyttes direkte til broleggingen. Vevloddene og bakstehellefragmentene indikerer en datering til vikingtid eller tidlig middelalder (800-1200 e. Kr.). Det nesten totale fraværet av leirkarsskår støtter denne tolkningen. De mindre steinpakningenes funksjon (K84/88a-e) er usikker, men de hører trolig sammen med broleggingen (K31). Det er mulig at noen av disse er en del av den større broleggingen, særlig c, men dette forholdet er ikke avklart.

Stolpehullene som er avdekket viser at det har lagt hus på stedet.

SJAKT 4

Sjakt 4 ble åpnet i Prestegårdshagen vest for sjakt 3. Den geofysiske undersokelsen viste en anomali her (areal 3) som ble tolket som et ildsted. En liten sjakt på 2,7 x 2,5 meter ble åpnet fra sør til nord (Tegning IV).

Øverst var vegetasjonsdekket – kontekst 1 – som besto av gress og mose. Deretter fulgte et 0,4 meter tykt matjordslag – kontekst 5 – iblandet noe tegl og porselensskår. Under matjordslaget lå et kulturlag bestående av to typer humusholdig sand og grus – kontekst 19 og 26. Massene skiller seg fra hverandre ved at kontekst 19 er mørkere og mer gråbrun på fargen og inneholder mer kullbiter, mens kontekst 26 er mer brungrå på fargen og innholder mindre trekull, men noe brent leire. Alle stolpene i denne sjakten hadde skoningsstein, og noen av disse var skjørbrente. Det ble funnet leirkarsskår (fnr. 7), flintavslag (fnr. 8), slagg (fnr. 8 og 76) og brente bein (fnr. 8 og 14) i kulturlaget (K26). Det ble avdekket seks stolpehull som kutter kulturlaget – kontekst 21a-f og 22a-f. I fyllmassen til et av stolpehullene (K22c) ble det funnet skår fra spennformet leirkar og et flintavslag (fnr. 9), mens det i to andre stolpehullsfall (K22a og d) ble funnet brente bein (fnr. 10 og 24).

For å undersøke kulturlaget (K26) nærmere ble det gravd en 1 x 1 meter prøverute i det nordvestlige hjørnet av sjakten. Det ble gravd et mekanisk lag med en tykkelse på mellom 0,07 og 0,1 meter. Det ble gjort flere funn i kulturlagsmassen under gravingen: skår fra spennformet leirkar (fnr. 19), leirkarsskår (fnr. 18), slagg (fnr. 21), flintavslag (fnr. 18) og brente bein (fnr. 17). Det ble ikke gravd mer i kulturlaget ettersom en steinpakning – kontekst 27 – ble avdekket. Steinene var skjørbrente og lå i en nedgravning – kontekst 28 – som kutter kulturlaget (K26) og trolig også underliggende lag. Fyllmassen mellom steinene – kontekst 29 – besto av mørk gråbrun humusholdig sand iblandet kullbiter og brent leire. Det ble gjort flere funn i fyllmassen: skår fra spennformet leirkar (Fn. 15 og 20), slagg (Fn. 21) og brente bein (Fn. 22). På grunn av de tykke kulturlagene, ble ikke denne sjakten gravd ned til undergrunnen.

TOLKNING

De forholdsvis tykke kulturlagene (K19 og 26) indikerer at det har vært aktivitet i området over et lengre tidsrom. Anomalien som ble oppdaget ved den elektromagnetiske induksjonsmetoden ble ikke avdekket, men forekomsten av kull og slagg i kulturlagene kan indikere at det kan ligge rester etter en smie eller blesterovn under kulturlaget. Stolpehullene viser entydig at det har stått bygninger på stedet. Funnene fra både anleggene og kulturlaget dateres til folkevandringstid (ca. 400 – 550 e. Kr.).

SJAKT 5

Sjakt 5 ble åpnet i sørvesthjørnet av Prestegårdshagen. Denne sjakten ble åpnet ettersom både georadar og den elektromagnetiske induksjonsmetoden viste noe forhøyede verdier i dette området (areal 3). En rektangulær sjakt på 4,5 x 3,4 meter ble åpnet fra sør til nord (Tegning V).

Vegetasjonsdekket – kontekst 1 – besto av gress og mose, og matjordslaget – kontekst 5 – besto av mørkebrun humusholdig sand og grus. Tykkelsen på matjordslaget var opp mot 0,3 meter. Undergrunnen besto hovedsakelig av grågrønt, forvitret berg – kontekst 9 – med enkelte forhøyninger. Innimellom berget var det enkelte lommer med brungrøn siltig leire iblandet grus – kontekst 10. Et mulig stolpehull – kontekst 24 og 25 – var gravd ned i den siltige undergrunnen (K10). Fyllmassen i stolpehullet (K25) besto av brun humusholdig sand og grus. Det ble ikke gjort noen funn i sjakten.

TOLKNING

Det er uvisst hvorfor den geofysiske undersøkelsen viste anomalier her. Et mulig stolpehull ble avdekket. Sjakten ga ikke grunnlag for videre undersøkelser i dette området. Det er mulig at berggrunnen har lagt i dagen her i forhistorien ettersom matjordslaget var svært tynt enkelte steder.

SJAKT 6

Sjakt 6 ble åpnet i Forpakterhagen mellom restene av Kjellerhaugen og driftsbygningen. Denne sjakten ble åpnet fordi den elektromagnetiske induksjonen viste enkelte forhøyede verdier i dette området. Det var dessuten ønskelig å undersøke om det fantes intakte kulturlag under matjorden i Forpakterhagen. En rektangulær sjakt på 9,3 x 3 meter ble åpnet fra nordøst til sørvest (Tegning VI). En stor moderne grøft ble truffet på under avdekking, og for å unngå denne ble sjakten smalnet inn til en bredde på rundt 2 meter og bøyet av mer mot vestsørvest.

Vegetasjonsdekket – kontekst 1 – besto av gressplen, og matjordslaget – kontekst 5 – besto av mørkebrun humusholdig sand og grus. Matjordslaget hadde en tykkelse på mellom 0,35 og 0,45 meter. Store deler av den nordøstlige delen av sjakten var forstyrret av en stor moderne grøft for lavspenkabel – kontekst 40 og 41 – som var delvis sprengt ned i undergrunnen. Helt nordøst i sjakten stakk grågrønt forvitret berg opp – kontekst 9. To stolpehull var hugget ned i berget her – kontekst 47g-h og 48g-h. Slagg (fnr. 29) ble funnet i en sprek i berget. Like sør for berget ble det truffet på et lite parti med undergrunn som besto av lys, gulbrun grus iblandet silt og fin sand – kontekst 16. To stolpehull er gravd ned i undergrunnen her – kontekst 47f/j og 48 f/j. I den ene stolpehullsullen (K48f) ble det funnet et brent bein (fnr. 64). Her var det også rester etter en

brent stolpe – kontekst 87 – som det ble tatt trekullprøve av (TP5) som er sendt til datering. I den andre stolpehullsullen (K48j) var det skoningstein – kontekst 49j. I resten av sjakten nordost for den moderne grøften (K40/41) lå et dyrkningslag – kontekst 42 – som besto av rødbrun humusholdig fin sand med noe trekull og brent leire. I dette laget ble det funnet flint (fnr. 73), ryolitt (fnr. 72) og brente bein (fnr. 72 og 74). Dyrkningslaget (K42) forsatte på den sørvestlige siden av den moderne grøften (K40/41), men laget ble i større grad fjernet her for å avdekke undergrunnen. Laget viste seg å være 0,2 m tykt, og mulig skår av stjertepotte (fnr. 31), krittpipestilk, samt nyere keramikk og glass ble funnet ved fjerningen. Massen i dyrkningslaget bærer ikke preg av å være veldig gammel – trolig fra middelalderen eller senere og ployd på 1700-1800-tallet. Midt i sjakten ble den forvitrede berggrunnen (K9) igjen avdekket, og her var fem stolpehull hugget ned i berggrunnen – kontekst K47a-e og 48a-e. I fire av disse stolpene ble det avdekket skoningsstein – kontekst 49a-d. I fyllmassen til det ene stolpehullet (K48d) ble det dessuten funnet brent bein (fnr. 79). I den sørvestlige delen av sjakten ble det avdekket et kulturlag – kontekst 85 – som besto av rødbrun humusholdig fin sand med spetter med grå leire. Her ble det funnet en del tegl, porseleنسkår og en krittpipestilk, samt et flintavslag (fnr. 78). Det er en flytende overgang mellom de to kulturlagene i sjakten (K42 og 85), hvor hovedforskjellen er at kulturlaget i den sørvestlige enden (K85) virker yngre og er mer forstyrret i nyere tid. Helt sørvest i sjakten er det lommer med grå, rå leire – kontekst 78 – i kulturlaget (K85).

TOLKNING

Det ble avdekket ni stolpehull i denne sjakten, og trekullprøve fra ett av dem (K87) er sendt til datering. Stolpehullene er sannsynligvis rester etter bygninger. Den moderne grøften har trolig ødelagt flere forhistoriske anlegg. Det ble ikke funnet gjenstander i sjakten som kan datere bygningene, så en aldersbestemmelse må avventes til resultatet fra trekullprøven kommer. En datering til eldre jernalder er imidlertid ikke usannsynlig.

SJAKT 7

Sjakt 7 ble åpnet på plenen langs den sørlige delen av kirkegårdsmuren øst for porten. Her var det håp om å finne kulturlag som ikke var forstyrret av anleggingen av parkeringsplassen. En rektangulær sjakt på 14,1 x 1,0 meter ble åpnet fra vest mot øst (Tegning VII).

Vegetasjonsdekket – kontekst 1 – besto av gress. Matjordslaget – kontekst 43 – besto av heterogen, omrotet brun humusholdig sand med mye funn fra 1700- og 1800-tallet som gront glass, keramikk- og porseleنسkår, tegl og slagg. Laget varierte i tykkelse fra mellom 0,25 til 0,45 meter. Funn som ble samlet inn fra dette laget var to skår av steingods (fnr. 32 og 33) som begynte å bli importert til Norge på 1400-tallet. Undergrunnen i sjakten besto av grågront,

forvitret berg – kontekst 9. Mellom 4,7 og 5,8 meter fra vestenden av sjakten er det en liten hellelegging – kontekst 44 – hvor den største hellen måler 0,44 x 0,40 meter. Fyllmassen mellom hellene skiller seg ikke fra matjordslaget (K43). Rodoransje teglbiter fra takpanner – kontekst 65 – ligger i et svært konsentrert lag mellom 4,5 og 7,9 meter fra vestenden av sjakten. Teglfragmentene er godt synlig i profilen og ligger i matjordslaget (K43). Mellom 8,2 og 10,2 meter fra vestenden ble det avdekket enda en hellelegging av store heller – kontekst 45 – hvor den største hellen måler 0,90 x 0,55 meter. Én eller to av disse hellene er muligens gjenbrukte deler av bautasteiner. Øst for denne helleleggingen lå et heterogent, omrotet matjordslag – kontekst 66 – som besto av brun humus- og kullholdig sand med en del større stein og murstein i massen. Mursteinsfragmentene har en marmorert, gulrosa farge, og de er trolig importert fra Holland rundt 1700-tallet. De ble gjort mange funn fra de tre siste århundrene som keramikkskår, glass, krittpestilker- og hoder, samt tegl. En dansk skilling fra 1700-tallet (fnr. 61), et fragment av en malestein (fnr. 62) og en flintkjerne (fnr. 34) ble også funnet. I østenden av sjakten er det flere lommer med påfylt grå, grov grus – kontekst 46 – som til dels ligger i matjordslaget (K43), men også som lommer mellom steinene i det eldre matjordslaget med bygningsrester (K66).

TOLKNING

Hovedvekten av funnene fra sjakten viser til aktivitet fra 1700-tallet og utover. De to helleleggingene (K44 og 45) har muligens sammenheng med en huskonstruksjon. Det er vanskelig å datere disse ettersom de ikke ble fjernet og kun er avdekket i en smal sjakt. Laget med tegl fra takpanner (K65) som ligger i matjordslaget over steinhellene er imidlertid en god indikasjon på at det har stått en bygning her i etterreformatorisk tid. Da dette bygget ble revet, trolig en gang før 1700-tallet, ble sannsynligvis bygningsrestene sammen med matjordslaget (K66) brukt til planering i den østlige delen av sjakten ettersom terrenget skråner her. Prestegården på Avaldsnes brant i 1698, men et maleri av Johs. Rasch fra 1738 viser Olavskirken med prestegården slik den skal ha lagt. Maleriet viser at bygningene har lagt tett inntil og parallelt med den sørige delen av kirkegårdsmuren (Lidén 1999:145). Det kan være restene etter denne prestegården som har blitt avdekket i sjakt 7, men en datering til middelalder kan ikke utelukkes.

SJAKT 8

Sjakt 8 ble åpnet på parkeringsplassen for å undersøke om det fantes bevarte kulturlag og/eller kulturminner under grusen. Sjakten ble åpnet parallelt med sjakt 7 for å se om helleleggingene (K44 og 45) fortsatte og om de eventuelt kan være forreformatoriske. En rektangulær sjakt på 9,0 x 1,4 meter ble åpnet fra vest mot øst (Tegning VIII).

Øverst lå parkeringsplassdekket – kontekst 54 – som besto av påfylt, valset grus i en tykkelse på mellom 0,3 og 0,5 meter. Helt vest i sjakten ble det avdekket undergrunn – kontekst 77 – som besto av gulbrun sand med enkelte brune spetter. Over undergrunnen var det enkelte rester av et matjordslag – kontekst 53 – som var svært kompakt og besto av mørkebrun humulholdig silt og grus. Tegl og spiker fra dette laget ser ut til å være presset ned i underliggende kontekster med dampveivals under anleggingen av parkeringsplassen. Tre spredte heller – kontekst 50 – lå over undergrunnen (K77) og matjordslaget (K53). Undergrunnen blir kuttet av en nedgravning – kontekst 55 – hvis avgrensning bare var synlig i den østlige siden for i den vestlige enden lå matjordslaget (K53) og flot oppå. Fyllmassen i denne nedgravningen – kontekst 51 – besto av mørkebrun sandholdig humus med mye trekull og enkelte skjørbrente steiner. Langs den østlige delen av nedgravningen var undergrunnen (K77) tydelig varmepåvirket. Trekullprøve (TP1) er tatt fra fyllmassen og sendt til datering. Anlegget er trolig en stor kokegrop. I undergrunnen (K77) ble det også avdekket mulige ardspor – kontekst 76. Den østlige delen av sjakten har hovedsakelig grågrønt, forvitret berg – kontekst 9 – som undergrunn. Fire stolpehullsnedgravninger – kontekst 69a-d – kutter undergrunnen (K77 og K9). Fyllmassen i disse – kontekst 68a-d – besto hovedsakelig av mørkebrun humus- og kullholdig sand. Fra fyllmassen til den største stolpen (K68a) ble det tatt ut trekullprøve (TP2) som er sendt til datering. Det ble også tatt ut trekullprøve (TP3) av en av de andre stolpehullsfyllene (K68c), men denne er ikke sendt til datering. Litt øst for midten av sjakten ble berggrunnen (K9) kuttet av en grøft – kontekst 56 – som har retning nord-sør. Fyllet i grøften – kontekst 52 – besto av brun humusholdig sand med enkelte steiner. I fyllet ble det funnet et fragment av rav (fnr. 63). Grøften er sannsynligvis forhistorisk og kan være en veggroft. En meter øst for veggroften (K52/56) ble det avdekket en rekke med skiferheller – kontekst 67 – som var lagt i en fordypning i berget (K9) i retning nord-sør. Dette er muligens også et forhistorisk anlegg med tilknytning til en huskonstruksjon – trolig samtidig med veggroften (K52/56) ettersom de er parallelle. Mellom skiferhellene ble det funnet to fragmenter av tilvirket kleberstein (fnr. 65) – sannsynligvis bygningsrester fra Olavskirken.

TOLKNING

Hellene (K50) som ble avdekket i den vestlige delene av sjakten kan være rester av en hellelegging eller et fundament, og det er mulig at de har tilknytning til helleleggingene (K44 og 45) som ble avdekket i sjakt 7. Det ble funnet flere forhistoriske anlegg i denne sjakten: en kokegrop, fire stolpehull, en veggroft og en rekke med skiferheller. Både stolpehullene, veggroften og skiferhellene viser til at det har stått bygninger på stedet. To trekullsprover er sendt til datering.

SJAKT 9

Styringsgruppen ønsket å undersøke om det kunne være et kunstig oppbygd platå sørvest for Kjellerhaugen, så det ble derfor åpnet en liten sjakt sørvest for sjakt 2. En rektangulær sjakt på 3,0 x 1,8 meter ble åpnet fra sørvest mot nordøst (Tegning IX).

Vegetasjonsdekket – kontekst 1 – besto av gress, ugress og mose. Matjordslaget – kontekst 5 – besto av mørkebrun humusholdig sand og grus med få nyere tids funn og en tykkelse på rundt 0,3 meter. Et flintavslag (fnr. 58) ble funnet i matjorden. Undergrunnen besto hovedsakelig av grågrønt, forvitret berg – kontekst 9. I den sørøstlige delen var det dessuten en undergrunn som besto av tettpakket forvitret stein fra berg med grågrønn siltig leire iblandet – kontekst 58, mens det i den nordvestlige delen var et parti med brungrønn, siltig leire iblandet grus – kontekst 10. Det ble gjort flere funn i toppen av undergrunnen: Flint (fnr. 56) og brent bein (fnr. 57). Enkelte steder var det rester av et gammelt kulturlag – kontekst 57 – som besto av mørk brun til gråbrun humusholdig fin sand. Fire stolpehull var gravd ned i undergrunnen (K10 og 58) – kontekst 61a-d. Det ene stolpehullet kuttet også kulturlaget (K57). Fyllet i stolpehullene besto av mørkebrun til gråbrun humusholdig grus med varierende innslag av trekull. I den ene stolpehullsfunnene (K62d) ble det funnet et fint randskår (fnr. 45) av en krukke som trolig kan dateres til romertid på grunn av at det har en utsvingende munningsprofil og er sortglittet. I det nordvestlige hjørnet av sjakten ble det avdekket bunnen av en kokegrop eller et ildsted – kontekst 59 og 60. I kokegropsfunnene (K59) ble det funnet en slipt helle (fnr. 44). I det nordostlige hjørnet av sjakten ble avdekket en grop – kontekst 63 og 64 – med ukjent funksjon.

TOLKNING

I denne sjakten ble det avdekket fire stolpehull, en kokegrop og en grop med ukjent funksjon. Dette tyder på at det har stått bygninger på stedet, samt at det har foregått annen aktivitet før eller etter husene ble reist. Randskåret fra romertid indikerer en datering i eldre jernalder.

SJAKT 10

I likhet med sjakt 8 ble sjakt 10 åpnet på parkeringsplassen for å undersøke om det fantes bevarte kulturlag og/eller kulturminner under grusen. Sjakten ble åpnet øst for stabburet som er den eneste bygningen som står igjen fra det gamle prestegårdstunet. En smal, rektangulær sjakt på 14,2 x 0,8 meter ble åpnet fra nordøst mot sørvest (Tegning X).

Øverst lå parkeringsplassdekket – kontekst 54 – som besto av påfylt, valset grus i en tykkelse på mellom 0,28 og 0,58 meter. Helt nordøst i sjakten ble det avdekket grågrønt, forvitret berg – kontekst 9 – med to steiner oppå. Steinene ser imidlertid til å komme fra berget. Berggrunnen

skrånet svakt nedover mot sorvest, og her var det bevart et tynt lag med mørkebrun humusholdig sand – kontekst 79 – som trolig er rest av matjordslaget som er blitt valset ned i underliggende lag. Dette laget inneholder en del glass, porselensskår og tegl fra nyere tid. To krittpipestilker (D=2,4 og 1,8 mm) dateres til mellom 1700 og 1760. Det ble også funnet flint (fnr. 71). Over deler av matjordslaget lå nyere fyllmasser – kontekst 82 – som besto av brun grov sand og grus iblandet noe grå, rå leire. Dette laget var svært kompakt og ble derfor ikke fjernet. Omrent midt i sjakten skjedde det et fyllskifte hvor matjordslaget (K79) ble erstattet av brun humusholdig sand, grus og stein fra forvitret berg – kontekst 81. Det viste seg at dette var masse som var lagt over lønngangen under utgravnningen i 1986, for under denne massen kom takhellene på lønngangen til syn – kontekst 80. Matjordslaget (K79) fortsatte på andre siden av sjakten som var gravd i forbindelse med undersøkelsen av lønngangen. Flere steder stikker berggrunnen (K9) opp her.

I den sørøstlige delen av sjakten ble et brannlag med spettet heterogen masse avdekket – kontekst 72. Brannlagsmassen besto av svart, svært kullholdig humus med rustrøde partier med brent sand og leire, samt mørkebrun, humusholdig, fin sand. Det ser ut til at deler av laget er fjernet i forbindelse med anleggingen av parkeringsplassen. I massen ble det funnet brent tegl (fnr. 66) – som muligens kan dateres til yngre del av middelalder. Det ble ikke funnet etterreformatorisk materiale i brannlaget, så det ble tatt ut trekullprøve (TP4) for å kunne tidfeste laget nærmere. Over brannlaget lå det lommer med gråhvitt skjellsand – kontekst 74 – og grå, rå leire – kontekst 78. Den sørøstlige delen av brannlaget ble avgrenset av et rustbunt, svært kompakt lag med sand og grus – kontekst 73. Det kan se ut som om sanden er varmepåvirket. Oppå dette laget lå to flatte, firkantete steiner – kontekst 71. Sørøst for steinene (K71) ble det avdekket et kulturlag – kontekst 70 – som besto av humus- og kullholdig fin grus med enkelte klumper med grå, rå leire. I laget ble det funnet tegl, porselensskår og gul murstein. Funnene daterer laget til 1700- og 1800-tallet.

TOLKNING

KONGSHAUGEN

Det er mulig at brannlaget (K72) stammer fra hanseatenes brenning av kongsgården på Avaldsnes i 1368. Dessverre var trekullet i trekullprøven fra laget i fra furu, og denne tresorten er svært dårlig egnet til datering – særlig ettersom den forventede alderen er middelalder – fordi trærne blir så gamle at feilmarginen blir stor. Trekullprøven ble derfor ikke sendt til datering. De to steinene (K71) som lå i enden av brannlaget, er muligens deler av fundamentet for den brente bygningen. I sjakten ble også deler av lønngangen avdekket. Denne sjakten er den eneste som fremviser sannsynlige spor etter middelalderens bosetning på Avaldsnes. Det ble ikke avdekket forhistoriske funn, men disse kan fortsatt ligge skjult under brannlaget.

SJAKT 11

Styringsgruppen ønsket å undersøke området som ligger parallelt med veien ned til Nordvegen historiesenter. En rektangulær sjakt på 19,3 x 2,5 meter ble derfor åpnet fra vest mot øst. Sjakten var funntom og ble derfor ikke tegnet. Sjakten blir beskrevet fra vest mot øst. Øverst var vegetasjonsdekket – kontekst 1 – som besto av gress og strå. Matjordslaget – kontekst 5 – besto av morkebrun humusholdig sand og grus, hvor det særlig i den vestlige delen ble funnet tegl, porselensskår og glass. De første 8 meterne av sjakten var det umulig å komme ned til undergrunnen på grunn av mange kraftige røtter fra en rekke med store grantrær som ble hugget ned for rundt fem år siden. Restene etter ett av trærne ble forsøkt fjernet, og da viste det seg at rottene hadde sprengt seg ned i berget. Matjordslaget ser ut til å ha vært minst 0,6 meter tykt her. I resten av sjakten besto undergrunnen av grågtønt forvitret berg – kontekst 9. Tykkelsen på matjordslaget avtar gradvis fra 0,62 meter i vest til kun 0,15 meter i øst. Mellom 13,3 og 16 meter er det i den nordlige delen av sjakten et felt med spettet undergrunn – kontekst 89 – som består av finkornet, brungul, glinsende, forvitret stein iblandet grått, forvitret berg. Dette området ble finrenset med graveskje, men det ble ikke avdekket noen anlegg. Fra 13,3 meter og ut sjakten heller berggrunnen kraftig mot nord. Området mellom sjakt 1 og 11 utgjør en forsenkning i terrenget, og skråningen ned til denne ble svært tydelig i sjakt 11.

SAMMENFATNING

Forhistoriske bosettingsspor ble funnet i sjakt 2, 3, 4, 5, 6, 8 og 9. Sporene i sjakt 3, 4 og 8 utmerker seg som de mest interessante. I sjakt 10 ble det avdekket et brannlag som kan være spor etter den historisk kjente brannen i 1368 da hanseatene satte fyr på kongsgården. Dette er så langt de eneste mulige sporene fra middelalder på Avaldsnes. I sjakt 1 og 7 ble det sannsynligvis funnet fundamenter til yngre bygninger – trolig hus som har tilhørt prestegården og som kan dateres til etterreformatorisk tid.

KONGSHAUGEN

På den sørlige delen av Kongshaugen ble det i forbindelse med Avaldsnesprosjektets forundersøkelser i 2005 avdekket en steinlegging med en diameter på mellom 17 og 20 meter som trolig ble anlagt i eldre jernalder. I følge Johan Koren Christie's nedtegnesler fra et besøk på Avaldsnes i 1842, kunne det inntil kort tid før hans besøk fortsatt beskues en steinring på Kongshaugen (Christie 1842:326). Litt vest for midten av steinleggingen ble det under fjarårets undersøkelse avdekket en nedgravning med en diameter på rundt 2 meter som besto av torvaktig humus med tegl og porselensskår. En sjakt med en lengde på 1,2 meter og en bredde på 1 meter ble åpnet og gravd ut, og det viste seg at den moderne nedgravningen gikk helt ned til

undergrunnen som besto av forvitret berg. For å avgrense det omrotede området ble det gravd en liten sjakt mot sør – 0,75 meter lang og 0,75 meter bred. Her var det kun omrotede masser på toppen ettersom det lå steiner i bunnen. Sjakten ble derfor avsluttet. Det ble gjort to interessante funn høyt opp i de omrotede massene (lag 2, se nedenfor): en kuleformet mosaikkperle av glass og en oransje tonneformet glassperle. Det ble også funnet en oransje glassperle som løsfunn fra en av jordhaugene. Christie nevner at et ”simpelt” sverd ble funnet i midten av Steinleggingen (Christie 1842:332). I fjor ble det lansert en hypotese om at sverdet ble ansett som simpelt fordi det var et vevsverd som er mindre forsegjorte enn våpens verdene og at vevsverdet og perlene stammet fra en kvinnegrav (Hafsaas 2005:16-17). Denne graven ble trolig plyndret rundt 1840.

Under årets undersøkelse var en totalgraving av plyndringshullet i Steinleggingen på Kongshaugen en prioritert oppgave. Det var ønskelig å se om det fantes flere deler av gravgodset i de omrotete massene og om det eventuelt fantes rester etter selve gravleggingen. Steinleggingen hadde lagt åpen siden undersøkelsen ble avsluttet i fjor, og ettersom det ikke blir satt i gang en undersøkelse av hele Steinleggingen er det nødvendig å dekke den til med jord igjen for å ivareta mulige graver som fortsatt befinner seg inni den.

En 3 x 3 meter rute ble satt opp rundt plyndringshullet og all jordmasse ble fjernet. Det ble satt opp en profil rundt 0,7 meter fra den østlige enden av sjakten. Denne ble tegnet og illustrerer i hvilken grad graven har blitt forstyrret (Tegning XI). Lag 1 besto av heterogen torvete humus med funn av tegl og porselensskår, og dette laget viser trolig til Jan Petersens undersøkelse av Steinleggingen i 1934. Lag 2 besto av brun sandholdig humus med funn av tegl, mursteinsbiter og to krittpeilstikker (D=2,0 mm) og stammer trolig fra plyndringen av graven rundt 1840. Lag 3 besto av brungrå humusholdig grus fra forvitrete steiner iblandet noe trekull. I dette laget ble det funnet brente bein (fnr. 4). Alle de tre lagene skjærer ned i Steinleggingen og har tilknytning til plyndringen av graven. Steinene i Steinleggingen ble beholdt in situ. Etter at lag 1-3 var fjernet fremsto det et tydelig tomrom på 1,84 x 0,8 meter orientert nord-sør som trolig viser omrisset av en ubrent grav. Ved fjerningen av de omrotete massene ble det funnet syv glassperler: en sylinderisk gul perle med rød dekor (fnr. 80), to tonneformede grønne glassperler (fnr. 5 og 49) og fire tonneformede oransje perler (fnr. 43, 82, 83 og 84). Fem av perlene ble funnet i lag 3 (fnr. 5, 49, 80, 82 og 84), og to perler ble funnet i lag 2 (fnr. 43 og 83). De to perlene som ble funnet i plyndringshullet i Steinleggingen i fjor ble også funnet i lag 2. Til sammen er det funnet ni perler i plyndringshullet og en perle i jordhaugene. Det er derfor sannsynlig at et praktfullt perlekjede har vært en del av gravgodset. Dette styrker hypotesen om at det var en kvinne som ble gravlagt her. Et kuriost funn i bunnen av plyndringshullet var en butnakket trinnøks av grønnstein fra

mesolitikum. Denne har trolig vært en del av gravgodset og har sannsynligvis vært en gjenstand som har vært tillagt magiske krefter og kanskje vært sett på som en tordenkile.

De to gronne glassperlene ble funnet delvis under en stor stein i det nordøstlige hjørnet av sjakten. For å være sikker på at vi hadde fått med oss alt, ble derfor steinene i denne delen av sjakten fjernet og det ble gravd under dem. Der var det imidlertid kun intakt dyrkningsjord – lag 5 – fra før Steinleggingens konstruksjon. Det ble funnet en del brent leire, brente bein (fnr. 81) og en keramikkklump (fnr. 81) i dette laget. Ettersom flere av perlene ble funnet helt i utkanten av den åpnede sjakten ble sjakten utvidet med 0,5 meter mot nord og øst. Her ble det gravd ned til steinene, men det ble ikke gjort flere funn. Det ser dermed ut til at Plyndringshullet er godt avgrenset og tømt.

Plyndringshullet ble dokumentert med tegning i plan og profil, samt foto. Da undersøkelsen var avsluttet ble det lagt fiberduk over plyndringshullet og hele Steinleggingen ble dekket til med jord.

LØNNGANGEN

Styringsgruppen ytret ønske om å finne ut hvor lønngangen ender i øst. I følge muntlige beretninger skulle det være i kjelleren på den gamle prestegården. Det verserer også historier om kattunger som har blitt sluppet inn gjennom sprekker mellom steiner i skråningen sørøst for parkeringsplassen og som har kommet ut igjen i kirken. To felt ble derfor avtorvet for hånd i denne skråningen for å undersøke om det fantes noen inngang til lønngangen. Det som ble avdekket viste seg å være murene fra fundamentet til østfasaden på våningshuset på prestegården som ble reist rundt 1700. Rester fra dette huset ble også avdekket i sjakt 1. Det ble funnet mye 1700-talls materiale under avtorvingen, blant annet tretten krittpepestilker. Det er sannsynlig at lønngangen har munnet ut i kjellerens vestvegg, og at den ikke har gått tvers gjennom kjelleren. Søket etter åpningen på lønngangen ble derfor avsluttet.

REGISTRERINGER PÅ FÅRØY

I forbindelse med Avaldsnesprosjektet blir det foretatt overflateregistreringer i av de omkringliggende områdene. I fjor ble Gloppe undersøkt, og da ble tretten strukturer registrert som ikke har vært kjent tidligere (AR 1-13). I år ble det brukt to dager på overflateregistreringer på Fårøy. Formålet med registreringen var å få dekket hele øyen ettersom kun punktvise registreringer var foretatt tidligere. De tidligere registrerte formminnene skulle om mulig gjenfinnes. Jordbor ble brukt for å se om det var mulig å påvise kulturlag. Innmålingsnummereringen fra i fjor ble videreført.

TERRENGBESKRIVELSE

Fårøy ligger sørøst for Avaldsnes. Øyen er skilt fra fastlandet av et smalt, grunt sund. Det er mulig å gå torrskodd til øyen på en 2,3 meter bred gangbro laget av mannsloft steiner. Under registreringen måtte vi imidlertid flere ganger vasse over broen når det var flo, men det er mulig at det på dette tidspunktet var en lokal springflo. Gangbroen er trolig fra etterreformatorisk tid. Terrenget er myrlendt og kupert med mange små knauser hvor den høyeste rager 13 meter over havet. Kystlinjen er irregulær med flere små viker og bukter. Strendene besto av rullestein eller skifergrus. Øyen brukes i dag til beite for sau, og vegetasjonen besto av lavtvoksende planter som trives i fuktig eng og myr.

TIDLIGERE REGISTRERINGER PÅ FÅRØY

Som et ledd i Avaldsnesprosjektet ble det foretatt registreringer på Fårøy i 1998. Hovedfokuset ble da lagt på den nordøstlige delen av øyen. Det ble da registrert åtte-ni røyser som besto av store Stein i sjøkanten eller like oppe på land. Disse ble tolket som fortøyningsrøyser (Kroger og Opedal 2001:37-38). I skråningen bakenfor røyssene lå en hustuft med kraftige torrmurer som er opptil 1 meter høye og 0,75 meter brede. Tuften var orientert nord-sør og målte rundt 12 x 8 meter. Det ble ikke gjort funn som kunne tidfeste tuften, og en datering til etterreformatorisk tid kunne ikke utelukkes (ibid:38). Under registreringene ble det gravd prøvestikk – særlig på den nordøstlige delen av øyen, men det var påfallende lite funn. Det ble bemerket at dersom hustufta hadde vært i bruk i nyere tid, så burde det vært spor av dette i bakken i form av tegl, glass og porselen (ibid.).

ÅRETS REGISTRERINGER

Registreringene ble foretatt 19. og 20. september 2006. Den første dagen gikk vi rundt hele øyen langs strandkanten for å se etter forminner knyttet til maritim aktivitet. Tiltross for at det ble observert flere fine viker – særlig på sør- og østsiden av øyen – hvor det teoretisk sett kunne tenkes å være naust ble det ikke registrert antydninger til forhistoriske tufter. Prøvestikking med jordbor ga heller ingen resultater. Nord- og vestsiden av øyen har en brattere skråning ned til sjøen som trolig har gjort området mindre attraktivt for naust. Hustufta og fortøyningstrøyssene som ble registrert i 1998 var fortsatt godt synlige i terrenget. Det ble ikke observert forminner som ikke tidligere har vært registrert.

Den andre dagen gikk vi over oyens indre. Det ble da registrert en sannsynlig rest av utrust gravroys:

AR 14: Mulig, svært forstyrret roys som ligger på det høyeste punktet (10 m.o.h.) på neset som stikker ut i Karmsundet på sørøstspissen av Fårøy – Fårøyodden. Restene etter roysen består av et lag med stein på berget med en diameter på mellom 3,3 og 2,5 meter. I den senere tid har det vært brent St. Hansbål på stedet. Beliggenheten er svært markant. Roysen vil ha vært godt synlig fra leden, og den markerer inngangen til det som blir tolket som havneområdet på Avaldsnes – Kongens havn – i indre og ytre Gloppehavn. Punktet er også godt synlig fra selve Avaldsnes.

Flere steder på øyen ble det observert sjakter med diameter på 2-3 meter hvor det har vært søkt etter malmforekomster. Dette har vært gjort på 1920- og 1950-tallet, med det ikke funnet drivverdige malmmengder (se Norges Geologiske Undersøkelse).

OPPSUMMERING AV REGISTRERINGENE PÅ FÅRØY

Både årets og tidligere registreringer på Fårøy har vist lite tegn på aktivitet. Det er ingen spor etter jordbruk, verken i nyere eller eldre tid. Det er mulig at Fårøy har, som navnet tilsier, i all hovedsak vært brukt til beite. En undersøkelse med elektromagnetisk induksjon vil kunne påvise spor etter forhistorisk aktivitet som er skjult av jord og vegetasjon. Det har imidlertid vært lite aktivitet på Fårøy i nyere tid, og man skulle derfor tro at tufter og lignende skulle være synlige på overflaten.

PØVESTIKK I MULIGE NAUSTTUFTER PÅ GLOPPE

Ved overflateregistreringene på Gloppe i fjor ble det registrert to mulige nausttufter – AR 9 og AR 10. Begge nausttuftene ligger i smalt farvann i tilknytning til den landfaste holmen på sørvestkanten av Gloppe. Det ble i år besluttet å grave pøvestikk i tuftene for om mulig få bekreftet at det er snakk om nausttufter og ta ut trekullprøve til datering. Det ble gravd fire pøvestikk:

PS 1: Pøvestikket ble gravd midt i den søndre nausttuften – AR 10. Pøvestikket var 0,2 m dypt og den fjerne massen besto av mørkebrun, torvaktig, humusholdig sand. Det ble gjort funn av plast og tegl. Undergrunnen besto av forvitret berg.

PS 2: Pøvestikket ble gravd midt på vollen mellom de to nausttuftene. Pøvestikket var 0,4 m dypt. Lag 1 (0-0,2 meter) besto av mørkebrun, torvaktig, humusholdig sand med noe kull. I bunnene av dette ble det funnet to porselensskår med lyseblå dekor, et leirkarsskår med innvendig glasur, to teglbiter, en spiker og en krittpipestilk (D=2,0 mm) som kan dateres til rundt 1740. Lag 2 (0,2-0,4 meter) besto av rødbrun humusholdig sand og grus med noe kull. I toppen av dette laget ble det funnet en krittpipestilk (D=2,0 mm) som kan dateres til rundt 1740. Det ble

også funnet en del brent leire. Det var svært mye levende spolorm i massene. En trekullprove (TP7) ble tatt fra lag 2, rundt 0,25 meter under overflaten. Tresortbestemmelsen viste imidlertid at trekullet kommer fra furu som er problematisk å bruke til datering ettersom disse trærne kan bli svært gamle.

PS 3: Provestikket ble tatt midt i den nordre nausstuften – AR 9. Lag 1 (0-0,2 meter) besto av mørkebrun, torvaktig, humusholdig sand. Lag 2 (0,2-0,3 meter) besto av mørkebrun humusholdig sand med ørlite kull. På bunnen av dette laget ble det funnet et skår av rødgods med glasur på utsiden som muligens kan dateres til middelalder (fnr. 90). Undergrunnen besto av forvitret berg.

PS 4: Provestikket ble tatt noe sør for PS 2 på vollen mellom de to nausstuftene. Lag 1 (0-0,15 meter) besto av mørkebrun, torvaktig, humusholdig sand. Lag 2 (0,15-0,25 meter) besto av rødbrun humusholdig sand og grus med noe kull. I toppen av dette laget ble det funnet to dekorerte porseleنسkår, et leirkarsskår med innvendig glasur og en teglbit. Undergrunnen besto av forvitret berg.

FORMIDLING OG PUBLIKUMSKONTAKT

Det ble gjort en stor innsats for å formidle undersøkelsene og resultatene fra utgravningene til både medier og publikum. Allerede første dagen på feltet var NRK lokal, TV-Haugaland og Haugesunds avis til stede og lagde reportasjer om den forestående undersøkelsen. Det har blitt skrevet om årets undersøkelser i mange forskjellige aviser og tidsskrift (vedlegg 10). TV-Haugaland laget også et innslag om gravningen 31.08.2006. Skre i styringsgruppen ble intervjuet av NRK Rogaland radio 25.08.2006, og Hemdorff og Vea ble intervjuet av NRK P2 og NRK Rogaland radio 30.08.2006.

“Jakten på kongsgården” er etter hvert blitt et begrep blant lokalbefolkningen på Karmøy. Den 7. september var det åpen dag hvor Hemdorff i kraftig vind med storm i kastene viste rundt de mellom 70 og 80 fremmotte på årets og fjorårets utgravningsfelt. Omvisningen ble etterfulgt av en oppsummering og fremvising av funn på historiesenteret, og da var kafeen var åpen og mange benyttet seg av tilbudet. Tredjeklassene fra Avaldsnes Skule fikk en omvisning på utgravningsfeltene 12.09.2006. I løpet av hele undersøkelsen ble interesserte informert om undersøkelsen og den historien som ble avdekket.

LITTERATUR

- Christie, J. K. 1842: Antiquarisk-historisk Skitse av Augvaldsnæs. *Urda*, vol. 2, s. 322-347.
- Elvestad, E. og A. Opedal (red.) 2001: *Maritim-arkeologiske forundersøkelser av middelalderhavna på Avaldsnes, Karmøy*. AmS-Rapport 18. Arkeologisk museum i Stavanger.
- Fyllingsnes, F. 2001: Appendix 1: Katalog over skriftlige kilder og kart. Elvestad, E. og A. Opedal (red.): *Maritim-arkeologiske forundersøkelser av middelalderhavna på Avaldsnes, Karmøy*. AmS-Rapport 18, s. 90-94. Arkeologisk museum i Stavanger.
- Hafsaas, H. 2005: Avaldsnesprosjektet. Registreringer på Kongshaug og Gloppe. Avaldsnes grn. 86, bnr. 1, Karmøy. *AmS Oppdragsrapport*, vol. 15.
- Harris, E. 1989: *Principles of archaeological stratigraphy*. Second edition. Academic Press. London.
- Haavaldsen, P. 1989: Kongsgarden på Avaldsnes. Sør-Reime, G. (red.): *Avaldsnes – Norges eldste kongesete*, s. 73-77. Dreyer bok. Stavanger.
- Hemendorff, O. H. 1994: Bosetningsspor på Avaldsnes. Arkeologiske undersøkelser 1992-1994. Lillehammer, A. (red.): *Eit forskningsprosjekt på Avaldsnes. Rapport frå Arkeologisk museum i Stavanger, oktober 1994*. Upublisert.
- Krøger, F. og A. Opedal 2001: Søk etter havn og handelssted fra jernalder og middelalder. Elvestad, E. og A. Opedal (red.): *Maritim-arkeologiske forundersøkelser av middelalderhavna på Avaldsnes, Karmøy*, s. 25-43. AmS-Rapport 18. Arkeologisk museum i Stavanger.
- Norges Geologiske Undersøkelse – malmdatabasen: Færøy – forekomst 27 i Karmøy kommune. http://aps.ngu.no/pls/oradb!/minres_dsp_deposit.link_object?p_sprakobjid=N0000012752. Tilgang 09.10.2006.
- Persson, K. 2006: *Rapport – Geofysiskprospeksjon, Avaldsnes, Karmøy*.
- Sjurseike, R. 2000: En romertids gravplass under Prestegårdshagen? *Haug og Heidni*, nr. 3/2000, s. 54-56.

VEDLEGGSLISTE

1. KONTEKSTLISTE
2. FOTOLISTER: SVARTHVITT OG DIAS
3. TEGNINGER
4. FUNNLISTE
5. KATALOGER
6. LISTE OVER NATURVITENSKAPELIGE PRØVER
7. DATERINGSSKJEMAER
8. OVERSIKTSKART OVER OMråDET MED SJAKTER
9. LISTE OVER INNMÅLTE PUNKTER
10. AVISUTKLIPP

Avaldsnesprosjektet 2006

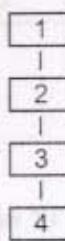
Saksnr. 48/1993 og 52/1994

Aksesjonsnr. 2006/27. Museumsnr. S12265

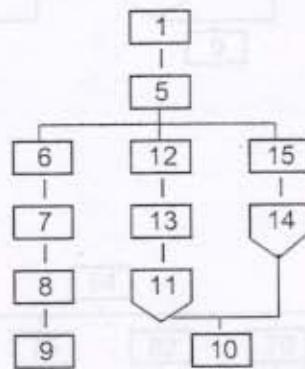
Avaldsnes gnr. 86 bnr. 1, Karmøy kommune

Harris Matrix

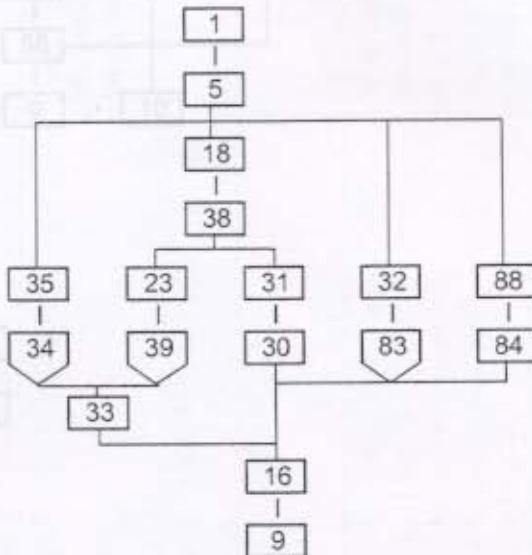
Sjakt 1

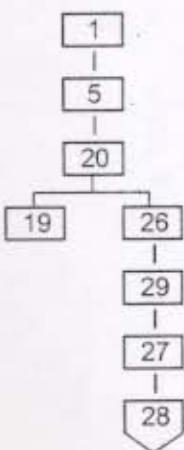
Sjakt 2

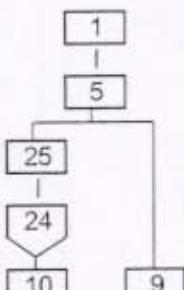
Sjakt 3

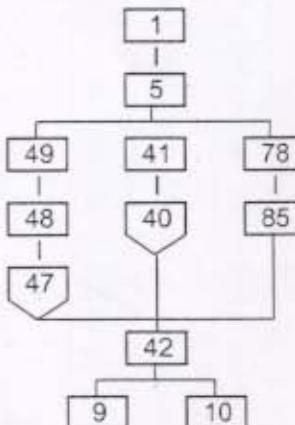
Sjakt 4

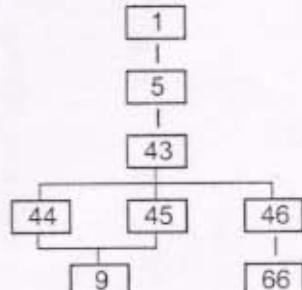
Sjakt 5

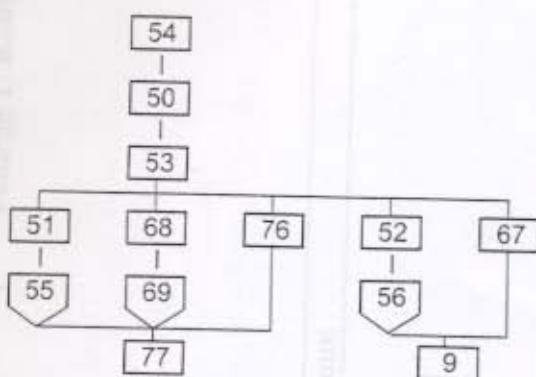
Sjakt 6

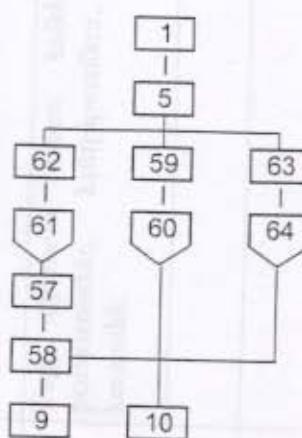
Sjakt 7

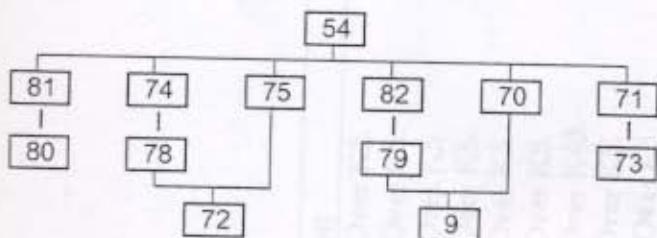
Sjakt 8

Sjakt 9

Sjakt 10

Avaldsnesprosjektet 2008
Sjakt 8: Nøkkelhoder
Nøkkelhoder 100% Mesterskap 512500 og 100%

med 100% av 100% i Karmøy konstituente

Kontekstliste for sjakter 1-11

Kontekstliste
Kontekstliste

Vedtektsnøkkelhoder 100% all kontrollert av styregruppen

Choker med vektlegging på kontrollant funnene og kvaliteten
med et gitt innslag av base og hovedkrite. Det er form
for et ringt kontrollert. Det er en del Q3 i frascorene. K4
og K5 er ikke kontrollert.

Styrke 100% kontrollert av vektorgruppen på
Kontrollant funnene. Det er ca. 100% kontrollert. Det er ikke en
kontrollert vektorgruppe. Imidlertid denne bestemte 100%
kan ikke være kontrollert ved hjelpe av vektorgrupper

Styrke 20% kontrollert K3, K4 og K5, 70%, 9,

10%, 10%, 10%,

med 10% kontrollert K3 og 10% kontrollert K4

ca. 10%, 10%, 10%, 10%, 10%, 10%, 10%, 10%, 10%

ca. 10%, 10%, 10%, 10%, 10%, 10%, 10%, 10%, 10%

ca. 10%, 10%, 10%, 10%, 10%, 10%, 10%, 10%, 10%

Nøkkelhoder
Sjakt 2: Nøkkelhoder
Sjakt 3: Nøkkelhoder
Sjakt 4: Nøkkelhoder
Sjakt 5: Nøkkelhoder
Sjakt 6: Nøkkelhoder
Sjakt 7: Nøkkelhoder
Sjakt 8: Nøkkelhoder
Sjakt 9: Nøkkelhoder
Sjakt 10: Nøkkelhoder
Sjakt 11: Nøkkelhoder

3000 / 41

Vedlegg 1: Kontekstliste

Avaldsnesprosjektet 2006
 Saksnr. 48/1993 og 52/1994
 Aksesjonsnr. 2006/27 Museumsnr. S12222 og 12265
 Avaldsnes gnr. 86 bnr. 1, Karmøy kommune

Kontekstliste for sjakt 1-11

K-nr:	Beskrivelse:	Kontekst:	Funn:
1	Vegetasjonsdekk: Består i all hovedsak av gressplen.	<i>Sjakt 1:</i> Over K2. <i>Sjakt 2:</i> Over K5. <i>Sjakt 3:</i> Over K5. <i>Sjakt 4:</i> Over K5. <i>Sjakt 5:</i> Over K5. <i>Sjakt 6:</i> Over K5. <i>Sjakt 7:</i> Over K43. <i>Sjakt 9:</i> Over K5. <i>Sjakt II:</i> Over K5.	
2	Omrodet matjordslag: Mørkebrun humus- og kultiholdig sand og grus. Massene er løse og heterogene. Mye funn fra 17- og 1800-tallet. Laget er rundt 0,5 m tykt over K4 og rundt 0,2 m tykt over K3.	<i>Sjakt I:</i> Under K1; over K3 og 4. <i>Sjakt II:</i> Under K1; over K2; over K2.	Tegl, dyreben, østers, kalkklumper, porselekskåt, krittspistilker, dreid keramikk.
3	Store, flate heller: Trolig fundament av våningshus på prestegården, reist ca. 1700. Største helle: 0,86 x 0,7 m.	<i>Sjakt I:</i> Under K2; over K2.	
4	Kulturlag: Svartbrun, heterogen masse bestående av kompakt, sandig humus iblandet trekullbiter og klumper med kalk.	<i>Sjakt I:</i> Under K2.	
5	Matjordslag: Mørkebrun humusholdig sand og grus. <i>Sjakt 2:</i> Mellom 0,4 og 1 m tykt. <i>Sjakt 4:</i> Rundt 0,4 m tykt. <i>Sjakt 5:</i> Rundt 0,35 m tykt. <i>Sjakt 6:</i> Rundt 0,35 til 0,45 m tykt. <i>Sjakt 9:</i> Rundt 0,3 m tykt. <i>Sjakt II:</i> Mellom 0,15 og 0,62 m tykt.	<i>Sjakt 2:</i> Under K1; over K6, 7, 8, 9, 10, 12, 13 og 15. <i>Sjakt 3:</i> Under K1; over K <i>Sjakt 4:</i> Under K1 og 20; over K19, 20, 22a-f og 26. <i>Sjakt 5:</i> Under K1; over K9, 10 og 25. <i>Sjakt 6:</i> Under K1; over K9, 16, 41,	Noe tegl og porselen. <i>Sjakt 2:</i> Fnr. 1 – Flintflekke. <i>Sjakt 3:</i> Fnr. 25 – Leirkarskår. <i>Sjakt 4:</i> Fnr. 16 – Bit av ovnsforging.

Vedlegg 1: Kontekstliste

K-nr:	Beskrivelse:	Kontekst:	Funn:
		42, 48, 78, 85 og 87.	Fnr. 76 – Slagg. <i>Sjakt 9;</i> Under K1; over K9, 10, 57, 58, 59, 62 og 63.
6	Samling med store steiner: Konsentrert i det vestnordvestre hjørnet av sjakten rundt 0,4 m under overflaten. Største stein: 0,65 x 0,3 m. Trolig rester av Kjellerhaugen.	<i>Sjakt II:</i> Under K1; over K9 og 89. <i>Sjakt 2:</i> Under K5; over K5.	Fnr. 56 – Flintbit. Fnr. 58 – Brent flintavslag.
7	Gråbrun siltig leire. Ser ut til å være en lomme med påført masse.	<i>Sjakt 2:</i> Under K5 og delvis under K6; over K8.	
8	Kulturlag: Mørk brungrå kullholdig humus iblandet silt/fin sand. Konsentrert i den nordøstlige delen av sjakten.	<i>Sjakt 2:</i> Under K5 og delvis under K6 og 7; over K9 og 10.	
9	Undergrunn: Grågrønt, skifrig, forvitret berg.	<i>Sjakt 2:</i> Under K5. <i>Sjakt 3:</i> Under K5; kuttet av K38. <i>Sjakt 5:</i> Under K5. <i>Sjakt 6:</i> Under K42; kuttet av K40 og K48a-e og g-h. <i>Sjakt 7:</i> Under K43 og 45. <i>Sjakt 8:</i> Under K54 og 77; kuttet av K52 og 69a-b. <i>Sjakt 9:</i> Under K5 og K57.	<i>Sjakt 6:</i> Fnr. 29 – Slagg. Funnet i en sprekk. Fnr. 77 – Slagg og leirkarsskår.
10	Undergrunn: Brun gul siltig leire iblandet grus.	<i>Sjakt 2:</i> Under K5; kuttet av K11 og 14. <i>Sjakt 5:</i> Under K5. <i>Sjakt 9:</i> Under K5; kuttet av K60, K61b-d, K64.	<i>Sjakt 2:</i> Fnr. 2 – leirkarsskår <i>Sjakt 9:</i> Fnr. 57 – Brent bein.
11	Kokegropskutt: Ovalt, 0,9 x 1,0 m.	<i>Sjakt 2:</i> Under K12, 13; kutter K10.	
12	Kokegropsfyll: Mørk brungrå humus- og kullholdig sand.	<i>Sjakt 2:</i> Under K5 og K13, over K11.	
13	Skjørbrrente steiner: Varmeelementer i kokegrop.	<i>Sjakt 2:</i> Under K5; over K12.	
14	Stolpehullskutt:	<i>Sjakt 2:</i> Under K15; kutter K10.	

Vedlegg 1: Kontekstliste

K-nr:	Beskrivelse:	Kontekst:	Funn:
	a: Avlang, $0,65 \times 0,35$ m. b: Oval, evt del av grøft. c: Sirkulært, D = 0,3 m. d: Sirkulært, D = 0,35 m.		
15	Stolpehullsdyll: a: Mørkebrun humus- og kullholdig sand. b: Som a. Mulig skoningsstein. c: Som a. d: Som a.	Sjakt 2: Under K5, over K14.	
16	Undergrunn: Lys gulbrun grus i blandet silt og fin sand. Noe grus fra forvitret berg.	Sjakt 3: Under K5; kuttet av K34, 37, 38, 39 og 83. Sjakt 6: Under K5; kuttet av K48f og j.	Sjakt 6: Fnr. 28 – Leirkarsskår og brent bein.
17	Veggroftsdyll: Lys gråbrun humusholdig sand. Noe brent leire og ordite kull.	Sjakt 3: Under K5, over K37, kutter K16. Vansklig å avgjøre om K17 også kutter K23 og K25f.	Fnr. 26 – Kjerner av ryolitt
18	Fyll i moderne dreneringsgrøft: a: Matjordslag. Brun humusholdig sand og grus i blandet tegl. Mye rotter i grøften. b: Som a), men uten rotter.	Sjakt 3: Under K5, over K38.	Tegl og krittspipestilk.
19	Kultunlag: Gråbrun humus- og kullholdig sand med grus fra forvitret berg.	Sjakt 4: Under K5 og 20.	Fnr. 7 – Leirkarsskår Fnr. 8 – Slagg, flintavslag og brent bein Fnr. 14 – Brenne bein
20	Forvitret skiferhelle: Sprukket opp i tre biter.	Sjakt 4: Under K5; over K19.	
21	Stolpehullskutt: a: Sirkulært, D=0,5 m. b: Ovalt, $0,55 \times 0,46$ m. c: Ovalt, $0,6 \times 0,5$ m. d: Ovalt, $0,4 \times 0,44$ m. e: Ovalt, $0,35 \times 0,30$ m. f: Ovalt, $0,40 \times 0,36$ m.	Sjakt 4: Under K22a-f, kutter K26 (og 19).	
22	Stolpehullsdyll:	Sjakt 4: Under K5, over K21a-f.	a: Fnr. 24 - Slagg

Vedlegg 1: Kontekstliste

K-nr:	Beskrivelse:	Kontekst:	Funnr:
	a: Mørk brungrå, humusholdig grus og forvitret Stein iblandet noe kull. Skjørbrrente skoringsstein. b: Mørk gråbrun humusholdig sand iblandet noe brent leire og trekull. c: Mørk gråbrun, humus- og kullholdig grus. d: Mørk gråbrun humus- og kullholdig sand. e: Mørk brungrå, løs, humusholdig sand og grus iblandet noe kull. f: Mørk gråbrun, humus- og kullholdig sand iblandet noe brent leire.		c: Fnrt. 9 – Skår fra spannformet leirkar og flintavslag. d: Fnrt. 10 – Brent bein
23	Fyll i stor veggroft: Gråbrun humusholdig sand og grus fra forvitret skifer. Inneholder små, skjørbrrente stein, samt noe brent leire og trekull.	Sjakt 3; Under K5, over K39.	Fnr. 6 – Brent bein Fnr. 11 – Fragment av nälebryne.
24	Sirkulært stolpehullsksktt: 0,40 x 0,34 m.	Sjakt 5; Under K25, kutter K2	
25	Stolpehullsflyl: Brun humusholdig sand og grus.	Sjakt 5; Under K5, over K24.	
26	Kulturlag: Brun til brungrå humusholdig sand og grus. Inneholder varierende mengde med trekullbiter og brent leire.	Sjakt 4; Under K5; kuttes av K21a-f og K28.	Fnr. 17 – Brente bein. Fnr. 18 – Leirkarskår og flint Fnr. 19 – Skår fra spannformet leirkar.
27	Steinpakning: Stort sett skjørbrrente steiner. Største Stein 0,2 x 0,22 m.	Sjakt 4; Under K26, i K29.	
28	Gropkutt for steinpakning.	Sjakt 4; Under K29.	
29	Gropflyl mellom skjørbrrente steiner i steinpakning: Mørk gråbrun humusholdig sand iblandet kullbiter og brent leire.	Sjakt 4; Under K26, over K28.	Fnr. 15 – Skår fra spannformet leirkar. Fnr. 20 – Skår fra spannformet leirkar. Fnr. 21 – Slagg. Fnr. 22 – Brente bein.
30	Brolegging: De fleste steinene har knyttevestørrelse. Noen er skjørbrrente.	Sjakt 3; Under K31; over K16.	Noe tegl og glass. Fnr. 13 – Leirkarskår.
31	Matjordslag som fyll mellom steiner i brolegging: Heterogene masser med brun humusholdig sand og funn av noe tegl og glass.	Sjakt 3; Under K5, over K30.	Fnr. 23 og 39 – Slagg. Fnr. 27 og 36 – Vevlodd.

Vedlegg 1: Kontekstliste

K-nr:	Beskrivelse:	Kontekst:	Funnr:
32	Fyll i mulig veggført. Lysebrun humusholdig sand med noe kull.		Fnr. 30 – To bakkstehellefragment. Fnr. 41 – Brent bein og naglehode. Fnr. 47 – Flintavslag. Fnr. 48 – Brente bein. Fnr. 54 – Brynefragment og flintavslag.
33	Kulturlag: Rødbrun humusholdig grus og sand med enkelte kullbiter.		
34	Stolpehullskutt: a: Sirkulaert, D 0,39 m. b: Sirkulaert, D 0,22 m. c: Sirkulaert, D 0,37 m. d: Sirkulaert, D 0,3 m. e: Sirkulaert, delvis under sjaktkanten. f: Sirkulaert, D 0,49 m. g: Ovalt, D 0,56 x 0,48 m. h: Ovalt, D 0,36 x 0,32 m. i: Sirkulaert, D 0,3 m. j: Ovalt, D 0,34 x 0,3 m. k: Ovalt, D 0,5 x 0,44 m. l: Sirkulaert, D 0,4 m. m: Sirkulaert, D 0,42 m. n: Sirkulaert, D 0,26 m.	Sjakt 3: Under K5, over K8. Sjakt 3: Under K5, trolig over K16, kuttet av K34e og K39. Sjakt 3: Under K35a-n; K34a-d og f-n kutter K16, K34e kutter K33.	
35	Stolpehullsfyll: a: Blek, brungrå humusholdig sand. b: Lys rødbrun humusholdig sand og grus. c: Blek, brungrå humusholdig sand med noe brent leire. d: K34d K18, e: Blek, brungrå humusholdig sand med noen trekkulbiter. f: Blek gråbrun humusholdig sand som inneholder brent leire og noe trekkull.		

Vedlegg 1: Kontekstliste

K-nr:	Beskrivelse:	Kontekst:	Funn:
	g: Blek, gråbrun, humusholdig sand med ørlite trekull. h: Blek, brungrå, humusholdig sand. i: Blek, brungrå, humusholdig sand. j: Blek, brungrå, humusholdig sand. k: Blek, brungrå, humusholdig sand. l: Blek, brungrå, humusholdig sand. m: Blek, brungrå, humusholdig sand. n: Blek, brungrå, humusholdig sand.		
36	Steiner - trølig skoningsstein fra stolpehull. Kutt og fyll lar seg ikke identifisere ettersom det ikke er renset mye. a: Fire Stein hvorav tre er skjørbrent. Oval form, D 0,44 x 0,38 m. b: To større steiner og flere små. Oval form, D 0,38 x 0,32 m.	Sjakt 3: a: Under K5; over K23. b: Under K5; over K16.	
37	Kutt for veggroft eller skillevegg: Lengde 2,34 m og breddde 0,38 m.	Sjakt 3: Under K17; kutter K16.	
38	Kutt for moderne drenøringsgrøfter: a: Lengde ukjent. Breddde 0,36 m. b: Lengde ukjent. Breddde 0,5 m.	Sjakt 3: Under K18. a: Kutter K9, 16, 23 og 35d. b: Kutter K30 og 31.	
39	Kutt for stor, forhistorisk groft K23. Lengde ukjent. Breddde 1,2 m.	Sjakt 3: Under K23; kutter K16 og 33; kutter av K38.	
40	Kutt for moderne groft K41. Det ser ut som om groftekuttet er sprengt gjennom berget i nordostdelen av sjakten pga. funn av skytestreng og mye sprengt stein i fyllmassen.	Sjakt 6: Under K41; kutter K9 og 42.	
41	Fyll i moderne groft: Grågrønn svakt humusholdig siltig leire med mye stein fra sprengt berg.	Sjakt 6: Under K5; over K40.	Mye moderne: tegl, murstein, nylontau, skytestreng, glass.
42	Nyere dyrkningslag: Rødbrun humusholdig fin sand som inneholder noe trekull og brent leire. Opp mot 0,2 m tykt lag hvor det er fjernet i sørvestre del av sjakten.	Sjakt 6: Under K5; over K9; kuttes av K40 og 47f/1/j.	Nyere keramikk, glass og krittpipestilkker. Fnr. 31 - Skår av rødgods. Fnr. 72 - Ryolittflekkefragm. og brent bein. Fnr. 73 - Flintavslag

Vedlegg 1: Kontekstliste

K-nr:	Beskrivelse:	Kontekst:	Funn:
43	Matjordslag: Heterogen, omrovet brun humusholdig sand med mye funn fra 1700- og 1800-tallet. Varierende tykkelse mellom 0,25 og 0,45 m.	Sjakt 7: Under K1; over K9, 44, 45, 46 og 66.	Fnr. 32 – Bunnskår av steingods Fnr. 33 og 59 – Skår av steingods
44	Liten hellelegging: største helle 0,44 x 0,40 m. Fyllmassen mellom hellene ser ut til å være K43.	Sjakt 7: Under K43.	
45	Hellelegging med store flate heller: største helle 0,90 x 0,55 m. En eller to av disse hellene er muligens gjenbrukte bautastein.	Sjakt 7: Under K43; delvis over K9.	
46	Fyllmasse: påfylt grå, grov grus. I østenden av sjakten. Ligger til dels blandet i matjordslaget K43, men også som lommer mellom steinene i K66.	Sjakt 7: Under K43; over K66.	
47	Stolpehullskutt:	Sjakt 6: Under K48a-j; a-e og g-h kutter K9, f og j kutter K16 og K42, i kutter K9 og K16.	
	a: Ovalt, 0,27 x 0,31 m. b: Bonneformet, 0,5 x 0,34 m. c: Sirkulaert, 0,4 x 0,4 m. d: Ovalt, 0,4 x 0,24 m. e: Sirkulaert, 0,38 x 0,36 m. f: Ovalt, 0,42 x 0,38 m. g: Ovalt, 0,13 x 0,11 m. h: Ovalt, 0,46 x 0,33 m. i: Sirkulaert, D ≈ 0,5 m. Delvis dekket av sjaktkant. j: Sirkulaert, 0,36 x 0,36 m.		
48	Stolpehullsfyll:	Sjakt 6: Under K42; over K47a-j. d: Fnr. 79 – Brent bein. f: Fnr. 64 – Brent bein.	
	a: Rødbrun humusholdig fin sand. b: Rødbrun humusholdig fin sand. c: Rødbrun humusholdig fin sand. d: Rødbrun humusholdig fin sand. e: Rødbrun humusholdig fin sand med noe forvirret grus og rødbrent sand. f: Rødbrun humusholdig fin sand med mye brent leire og noe trekull som omkranser K87, brent stolperest.		

Vedlegg 1: Kontekstliste

K-nr:	Beskrivelse:	Kontekst:	Funn:
	g: Rødbrun humusholdig fin sand. h: Rødbrun humusholdig fin sand med noe brent leire. i: Rødbrun humusholdig fin sand. j: Rødbrun humusholdig fin sand.		
49	Skoningsstein i stolpehullsfull K48. a: To skoningsstein. b: Mye kvarts og en skjørbrent skoningsstein. c: Tre skoningsstein hvorav én er skjørbrent. d: En skoningsstein. j: Tre skoningsstein hvorav én er skjørbrent. I tillegg ett steinoppbrekk.	Sjakt 6: Under K42; over K48.	
50	Tre spredte heller: Muligens rester av en hellelegging. Største helle: 0,74 x 0,40 m.	Sjakt 8: Under K54; over K53 og K77.	
51	Gropfyll: Mørkebrun sandholdig humus med mye trekull og enkelte skjørbrente steiner. Trolig fyll i veggført eller kokegrøpt.	Sjakt 8: Under K54; over K55.	Trekullprove 2006/19-1.
52	Veggroffifyll: Brun humusholdig sand med noen steiner.	Sjakt 8: Under K54; over K56.	
53	Matjordslag: Kompakt lag med mørkebrun humusholdig silt og grus. Tegl og spiker fra dette laget er presset ned i underliggende konikster av dampveival.	Sjakt 8: Under K54; delvis over K77	Fnr. 63 – Fragment av tav. Tegl og spiker.
54	Påfylt, valset grus som fundament for parkeringsplass.	Sjakt 6: Under K5; over K86.	
	Sjakt 8: Mellom 0,3 og 0,5 m tykt.	Sjakt 8: Over K9, 50, 51, 52, 53, 67, 68, 76 og 77.	
55	Gropkutt: Ingen sikre mål. Klar avgrensning mot øst hvor et tynt lag med brent sand ligger mellom anlegget og undergrunnen. Uklar avgrensning i vest, men er trolig under K50 og 53. Slik det ligger nå, flyter anlegget over i K53.	Sjakt 8: Under K51.	
56	Veggroffiskutt: Lengde ukjent. Bredd 0,3 m.	Sjakt 8: Under K52; kutter K9.	
57	Kulturlag: Mørk brun til gråbrun humusholdig fin sand i lommer mellom forvitret berg. Opp mot 0,05 m tykt.	Sjakt 9: Under K5; over K9 og 10.	

Vedlegg 1: Kontekstliste

K-nr:	Beskrivelse:	Kontekst:	Funn:
58	Undergrunn: Tettpakket forvitret stein fra berg med grågrønn siltig leire iblandet.	Sjakt 9; Under K5; over K9; kuttet av K61a.	
59	Kokegropsfyll: Brunrod kullholdig humus iblandet noe sand og skjørbrønte stein.	Sjakt 9; Under K5; over K60.	
60	Kokegropskutt: Ser ut til å være sirkulær. Størrelse ukjent da deler av kokegropen ligger under sjaktkanten. Er delvis hugget ned i berget.	Sjakt 9; Under K59; kutter K9 og 10.	
61	Stolpehullskutt: a: Sirkulært, 0,32 x 0,31 m. b: Ovalt, 0,32 x 0,28 m. c: Sirkulært, D ≈ 0,38 m. d: Ovalt. Størrelse ukjent da deler av stolpen ligger under sjaktkanten.	Sjakt 9; Under K62; K61a kutter K58, K61b-c kutter K10 og K61d kutter K57.	
62	Stolpehullsfyll: a: Mørkebrun humus- og kullholdig grus. b: Mørkebrun humus- og kullholdig grus med noe brent leire. c: Gråbrun humusholdig grus med noe brent leire og en del trekullbiter. d: Mørk gråbrun humusholdig grus med en del trekull.	Sjakt 9; Under K5; over K61a-d.	d: Fnr. 45 – Randskår av leirkar fra romertid
63	Gropfyll: Mørkebrun humusholdig skifrig grus med enkelte kullbiter og skifrig stein.	Sjakt 9; Under K5; over K64.	
64	Gropkutt: Rektanguler med rundede hjørner. Størrelsen er ukjent da anlegget ligger delvis under sjaktkanten.	Sjakt 9; Under K63; kutter K10.	
65	Rødoransje takpannefragmente: Ligger svart koncentrisk mellom 4,75 og 7,90 m fra vestlige ende av sjakten.	Sjakt 7; Under K43; over K43.	
66	Matiordslag: Brun humus- og kullholdig sand. Massene er heterogene og omroret med mye funn fra de siste århundre. En del større stein (største 0,42 x 0,25 m) og murstein i massen. Ser ut til å være fylmisse brukt til planering etter riving av hus etter som terrenget skråner.	Sjakt 7; Under K43.	Karakteristisk gulrosa, matmorett murstein – trolig import fra Holland fra rundt 1700. Også en del glass og keramikk. Fnr. 34 – Kjenne av flint. Fnr. 61 – Solvskilling fra 1700-tallet.

Vedlegg 1: Kontekstliste

K-nr:	Beskrivelse:	Kontekst:	Funn:
67	Liten hellelegging: Oppsprukne skifthereller i fordypning i forvitretna. Ser ut til å være lagt ut i tømmeret.	Sjakt 8: Under K54; over K9.	Fnr. 62 – Fragment av malerstein av svart hard stein.
68	Stolpehullsfyll: a: Mørkebrun humus- og kullholdig sand med noe brent leire og skjørbrønt stein. b: Mørkebrun humus- og kullholdig sand. c: Mørk brunröd humus- og kullholdig sand. Tykkelse 0,04 m. d: Mørkebrun humus- og kullholdig sand med noe tegl i toppen.	Sjakt 8: Under K54, over K69a-d.	Fnr. 65 – To fragmenter av tilvirket kleberstein. a: Trekullprove 2 c: Trekullprove 3
69	Stolpehullskutt: a: Sinkulert, 0,56 x 0,54 m. b: Delvis under sjaktkanten. c: Ovalt, 0,3 x 0,2 m. d: Ovalt, 0,25 x 0,2 m.	Sjakt 8: Under K68a-d.	
70	Kulturlag: Mørkebrun heterogen masse bestående av humus- og kullholdig fin grus med enkelte klumper grå, rå leire. Funnene dateret til 1700- og 1800-tallet.	Sjakt 10: Under K54.	En god del tegl, porselensskår og gul murstein.
71	Flate steiner: To flate, firkantede steiner. Muligens fra fundamentet for brent hus.	Sjakt 10: Under K54.	
72	Brannlag: Spettet, heterogen masse. Svart, svært kulfoddig humus med rustrode partier med brent sand og leire, samt mørkebrun, humusholdig, fin sand. Muligens førreformatorisk brent bygning.	Sjakt 10: Under K54.	Fnr. 66 – Brent tegl. Trekullprove 4.
73	Rustbrunt, svært kompakt lag med sand og grus. Muligens varme påvirket.		
74	Gråhvit skjellsand.	Sjakt 10: Under K54.	
75	Grågrønn siltig leire.	Sjakt 10: Under K54; over K72.	I ommer.

Vedlegg 1: Kontekstliste

K-nr:	Beskrivelse:	Kontekst:	Funn:
76	Mulige ardspor: Stripet med humusholdig sand på kryss og ivers i sandig undergrunn (K77).	Sjakt 8: Under K54; over K77.	
77	Undergrunn: Gulbrun sand med enkelte brune spetter.	Sjakt 8: Under K50, K53, K54 og K76; kuttes av K69a-b og K55.	
78	Grå, rå leire.	Sjakt 6: Under K5; over K85. Sjakt 10: Under K54; over K72.	
79	Matjordslag: Mørkebrun humusholdig sand. Rest av lag som er valset ned i underliggende lag.	Sjakt 10: Under K54; over K82.	Tegl. Fnr. 71 – Flintflække.
80	Store takheller til lønngang: Avdekket i 1986 og dekket med plast. Delvis avdekket ved årets undersøkelse.	Sjakt 10: Under K81.	
81	Fyllmasser påført etter utgravingen av lønngangen i 1986: Brun humusholdig sand, grus og Stein fra forvitre Berg. Kan inneholde masse som ellers er fjernet i forbindelse med anleggsdelen av parkeringsplassen.	Sjakt 10: Under K54; over K80.	
82	Mulige fyllmasser: Brun grov sand og grus iblandet noe grå, rå leire. Svært kompakt og ser ut til å ha vært valset. Trolig fyllmasse i forbindelse med anleggelsen av parkeringsplassen.	Sjakt 10: Under K54.	
83	Veggroftkutt: Lengde 1,6 m og bredde 0,46 m	Sjakt 3: Under K32; kutter K16.	
84a-e	Mindre steinpakninger: Knyttnevestore steiner hvor av noen er skjørbrente.	Sjakt 3: Under K88a-e; over K16.	
85	Kulturlag: Rødbrun humusholdig fin sand med spetter med grå leire. Funnene tyder på at det er relativt moderne, og det ser ganske forsyrret ut.	Sjakt 6: Under K78 og K86.	Tegl og porseleنسkår, Fnr. 78 – Flintavslag.
86	Torvlag: Mørkebrun torv i forråtnelse. 0,08 m tykt lag påført i nyere tid i forbindelse med planering for biloppstillingsplass. Kun i den østre profilen mellom 8 og 9,4 m fra nordøstenden av sjakten.	Sjakt 6: Under K54; over K85.	
87	Brent stolpe rest: Vertikale biter med brent trevirke.	Sjakt 6: Under K42; over K48f.	Trekullprøve 5.
88a-e	Matjordslag som fyll mellom steiner i steinpakninger: Heterogene masser med brun humusholdig sand og funn	Sjakt 3: Under K5; over K84. b: Fnr. 37 – Leirkassskår, avslag av flint	a: Fnr. 38 – Slagg,

Vedlegg 1: Kontekstliste

Vedlegg 2: FOTOLISTE

Oppdrag: Avaldsnesprosjektet

Sak nr: 48/1993 og 52/1994

Film nr.: 1-2

Flyf.reg.nr./Formnr. 7340 H6

Gard: Avaldsnes

Gnr: 1

Bnr: 86

Kommune: Karmøy

Ans-ansvarlig: Olle H. Hemdorff

Ans arkivnr	Bildens	Dato	UTM	Kartblad	Retn.mot	Motiv	UDK-nr	
							Flyf.reg.nr./Formnr. 7340 H6	
7029-1	1	14.08.06					Film 1	
7029-2	2	15.08.06					Sjakt 1 under opning	
7029-3	3	15.08.06					Sjakt 2 før opning	
7029-4	4	16.08.06					Sjakt 2: K6 – mogleg utplanerte røysrestar	
7029-5	5	17.08.06					Kongshaugen: steinlegging med plyndringshol etter årtid	
7029-6	6	17.08.06					Sjakt 3 under opning	
7029-7	7	17.08.06					Kongshaugen: profil i steinlegging med plyndringshol	
7029-8	8	17.08.06					Sjakt 3 under opning (med grøfter)	
7029-9	9	17.08.06					Sjakt 3	
7029-10	10	18.08.06					Sjakt 5 før opning	
7029-11	11	21.08.06					Kongshaugen: plyndringshol i steinlegging	
7029-12	12	21.08.06					Sjakt 1 etter oppreinsing	
7029-13	13	21.08.06					Sjakt 4 etter oppreinsing	
7029-14	14	21.08.06					Sjakt 4 etter oppreinsing	
7029-15	15	21.08.06					Sjakt 2 etter oppreinsing	
7029-16	16	22.08.06					Sjakt 5 etter oppreinsing	
7029-17	17	22.08.06					Sjakt 4; 1mx1m rute i NV hjørne K27/28/29	
7029-18	18	23.08.06					Sjakt 3 oversikt	
7029-19	19	23.08.06					Sjakt 3 oversikt	
7029-20	20	23.08.06					Sjakt 3 oversikt	
7029-21	21	23.08.06					Sjakt 3 oversikt	
7029-22	22	23.08.06					Sjakt 3 oversikt	

Oppdrag: Avaldsnesprosjektet

Sak nr: 48/1993 og 52/1994

Flyf.reg.nr./Formnr. 7340 H6

Film nr.: 1-2

Gard: Avaldsnes

Gnr: 1

AmS arkivnr

S/H Dias

Foto

Motiv

Bildens Dato

UTM

Kartblad

Retn.mot

AmS arkivnr

Bildens Dato

Motiv

Gard: Avaldsnes

Sjakt 3 oversikt

UDK-nr

Sjakt 6 før opning

Sjakt 7 under opning, arbeidsbilete

Vevlodd (fnr. 36) in situ i brulegging K30/31

Fnr. 50 in situ - UTGÅR

Kongshaugen, plynndringshol i steinlegging, oversikt

Sjakt 9 etter opprensing

Sjakt 9 etter opprensing

Sjakt 7 etter opprensing i regnver

Sjakt 7 etter opprensing i regnver

Sjakt 8: K53 - matjordslag.

Film 2

Sjakt 10 etter opprensing

Sjakt 8 i flate etter opprensing

Sjakt 8 i flate etter opprensing

Sjakt 8: K51/55, K68/69 a, b, c

Sjakt 8: K67, K68/69 d

Sjakt 11 oversikt

Sjakt 11 oversikt

Sjakt 6 oversikt

Sjakt 6 oversikt

Oppdrag: Avaldsnesprosjektet

Sak nr: 48/1993 og 52/1994

Film nr.: 1-2

Flyf.reg.nr./Formm.nr. 7340 H6

Gard: Avaldsnes

AmS-ansvarlig: Olle H. Hemdorff

Gnr: 1

Bnr: 86

Kommune: Karmøy

AmS arkivnr	Bildensr	Dato	UTM	Kartblad	Retn.mot	Motiv	UDK-nr
7030-10	10	13.09.06		V		Sjakt 3: brulegging K30/31 i flate	
7030-11	11	13.09.06		Ø		Sjakt 3: brulegging K30/31 i flate	
7030-12	12	14.09.06		S		Kongshaugen: plyndringshol i steinlegging etter fjerning av førstlyrra masse	
7030-13	13	14.09.06		ØNØ		Kongshaugen: Fnr 82 in situ	
7030-14	14	17.09.06		S		Kongshaugen: plyndringshol	
7030-15	15	17.09.06		S		Kongshaugen: plyndringshol	
7030-16	16	18.09.06		V		Fundament til prestegård (søk etter lønngang)	
7030-17	17	18.09.06		SV		Fundament til prestegård (søk etter lønngang)	
7030-18	18	20.09.06		Ø		Fårøy: Spor etter røsking	
7030-19	19	20.09.06		SØ		Fårøy: Spor etter røsking	
7030-20	20	20.09.06		Ø		Fårøy: AR14, mogleg røys	
7030-21	21	20.09.06		V		Fårøy: AR14, mogleg røys	
7030-22	22	20.09.06		N		Fårøy: Mogleg hustuft - utgår	
7030-23	23	20.09.06		SV		Fårøy: Tidegare registrert hustuft	
7030-24	24	20.09.06		NV		Fårøy: Tre fortøyningsrøyser	
7030-25	25	20.09.06		Ø		Fårøy: Tidegare registrert hustuft	
7030-26	26	21.09.06		NØ		Fårøy: Oversikt ved fjære	
7030-27	27	21.09.06		N		Gardfar langs sida av Fårøysundet	
7030-28	28	21.09.06		Ø		Gardfar langs sida av Fårøysundet	
7030-29	29	21.09.06		N		Gardfar langs sida av Fårøysundet	
7030-30	30	22.09.06		S		Ringen på Høyevarden, Norsk Hydro	
7030-31	31	22.09.06		SV		Ringen på Høyevarden, Norsk Hydro	

Oppdrag: Avaldsnesprosjektet

Sak nr.: 48/1993 og 52/1994

Film nr.: 1-5

Vedlegg 2: FOTOLISTE

Gard: Avaldnsnes				Flyf.reg.nr./Formm.nr. 7340 H6		
AmS arkivnr	Bildernr	Dato	UTM	Kartblad	Rtn.mot	Motiv
65682	1	14.08.2006			Ø	Sjakt 1
	2	14.08.2006			Ø	Opning av sjakt 1.
65683	3	21.08.2006			NV	Opning av sjakt 1.
	4	21.08.2006			NV	Sjakt 1 mot NV.
						Sjakt 1 mot NV.
65684	5	15.08.2006			SSV	Sjakt 2
	6	15.08.2006			SSV	Oversikt før sjaktning med Kristin Armstrong Oma i bakgrunnen.
65685	7	21.08.2006			S	Oversikt før sjaktning med Kristin Armstrong Oma i bakgrunnen.
	8	21.08.2006			S	Sjakt 1 mot S i regnvær.
65686	9	21.08.2006			S	Sjakt 1 mot S i regnvær.
	10	21.08.2006			Ø	Eldstad K11/12/13 i flate under regnvær.
65687	11	15.08.2006			NNØ	Eldstad K11/12/13 i flate under regnvær.
	12	15.08.2006			NNØ	K6 mogleg utplanerte røysrestar fra Kjellenhaugen.
						K6 mogleg utplanerte røysrestar fra Kjellerhaugen.
65688	13	17.08.2006			Ø	Sjakt 3
	14	17.08.2006			Ø	Opning av sjakt 3.
65689	15	17.08.2006			N	Opning av sjakt 3.
	16	17.08.2006			N	Opning av sjakt 3 med grøft K23/39.
65690	17	17.08.2006			N	Opning av sjakt 3 med grøft K23/39 med Olle Hemdorff.
	18	17.08.2006			S	Sjakt 3 mot S med Olle Hemdorff og Kristin Armstrong Oma.
					S	Sjakt 3 mot S med Olle Hemdorff og Kristin Armstrong Oma.

Oppdrag: Avaldsnesprosjektet

Sak nr.: 48/1993 og 52/1994

Film nr.: 1-5

Gard: Avaldsnes

S/H Dias

Fotograf: Henriette Harsaas og Kristin Armstrong Oma

Flyf.reg.nr./Formnr. 7340 H6

Gnr: 1

Bnr: 86

Kommune: Karmøy

Ans/arkivnr

Ans/ansvarlig: Olle H. Hemdorff

Bildennr

UDK-nr

Dato

UTM

Kartblad

Retn.mot

Motiv

Sjakt 4

SSØ

Sjakt 4 mot S.

SSØ

Sjakt 4 mot S.

NNV

Sjakt 4 mot N.

NNV

Sjakt 4 mot N.

N

1x1 m rute i nordvestre hjørne av sjakta med K27/28/29.

N

1x1 m rute i nordvestre hjørne av sjakta med K27/28/29.

Oppdrag: Avaldsnesprosjektet

Sak nr: 48/1993 og 52/1994

Film nr.: 1-5

			Gard: Avaldsnes			Flyf.reg.nr./Formm.nr. 7340 H6		
			S/H ☐	Dias ☒	Fotograf; Henriette Hafsaas og Kristin Armstrong Oma	Gnr: 1	Bnr: 86	Kommune: Karmøy AmS-ansvarlig: Ole H. Hemdorff
AmS arkivnr	Bildenum	Dato	UTM	Kartblad	Retn.mot	Motiv		UDK-nr
65702	41	22.08.2006		NNV		Sjakt 5 mot N.		
	42	22.08.2006		NNV		Sjakt 5 mot N.		
65703	43	22.08.2006		NNV		K24/25 i sjakt 5.		
	44	22.08.2006		NNV		K24/25 i sjakt 5.		
65704	45	24.08.2006		SØ		Sjakt 6		
	46	24.08.2006		SØ		Oversikt før sjaktning.		
65705	47	13.09.2006		NØ		Oversikt før sjaktning.		
	48	13.09.2006		NØ		Sjakt 6 mot NØ.		
65706	49	13.09.2006		SV		Sjakt 6 mot NØ.		
	50	13.09.2006		SV		Sjakt 6 mot SV.		
65707	51	13.09.2006		SV		Sjakt 6 mot SV.		
	52	13.09.2006		ØNØ		K47/48 f (brent K87), g, h, i, j i nordøstre hjørne av sjakt 6.		
65708	53	12.09.2006		NV		K47/48 f (brent K87), g, h, i, j (K49); i nordøstre hjørne av sjakt 6.		
	54	12.09.2006		NV		K47/48/49 a, b, c, d, e; i sjakt 6.		
65709	55	13.09.2006		NØ		K47/48/49 a, b, c, d, e; i sjakt 6.		
	56	13.09.2006		NØ		Stolpehol K47/48 med brent stolperest K87; i sjakt 6.		
						Stolpehol K47/48 med brent stolperest K87; i sjakt 6.		
65710	57	06.09.2006		Ø		Sjakt 7		
	58	06.09.2006		Ø		Sjakt 7 mot Ø i regnver.		
65711	59	06.09.2006		V		Sjakt 7 mot Ø i regnver.		
	60	06.09.2006		V		Sjakt 7 mot V i regnver.		
65712	61	07.09.2006		Ø		Sjakt 7 mot V i regnver.		
	62	07.09.2006		Ø		Helleleggingene K44 og 45 i sjakt 7.		
						Helleleggingene K44 og 45 i sjakt 7.		

Oppdrag: Avaldsnesprosjektet

Sak nr: 48/1993 og 52/1994

Film nr.: 1-5

Gard: Avaldsnes

Flyf.reg.nr./Formm.nr. 7340 H6

AmS arkivnr	Bildernr	Dato	Gard: Avaldsnes				Gnr: 1	Bnr: 86	Kommune: Karmøy
			S/H ☐	Dias ☒	Fotograf: Henriette Hafsaas og Kristin Armstrong Oma	Retn.mot			
65723	83	07.09.2006		NØ	Brannlag K72 i sjakt 10.				UDK-nr
	84	07.09.2006		NØ	Brannlag K72 i sjakt 10.				
65724	85	12.09.2006		Ø	Sjakt 11 mot Ø.				Sjakt 11
	86	12.09.2006		Ø	Sjakt 11 mot Ø.				
65725	87	12.09.2006		V	Sjakt 11 mot V.				
	88	12.09.2006		V	Sjakt 11 mot V.				
65726	89	16.08.2006		NØ	Plyndringshol i steinlegginga på Kongshaugen etter avdekking.				Steinlegginga på Kongshaugen
	90	16.08.2006		NØ	Plyndringshol i steinlegginga på Kongshaugen etter avdekking.				
65727	91	18.08.2006		V	Plyndringshol i steinlegginga på Kongshaugen etter avdekking. utruste massar og ugras.				
	92	18.08.2006		V	Plyndringshol i steinlegginga på Kongshaugen etter avrensing av utruste massar og ugras.				
65728	93	01.09.2006		N	Plyndringshol i steinlegginga på Kongshaugen etter graving av lag 1.				
	94	01.09.2006		N	Plyndringshol i steinlegginga på Kongshaugen etter graving av lag 1.				
65729	95	01.09.2006		S	Plyndringshol i steinlegginga på Kongshaugen etter graving av lag 1.				
	96	01.09.2006		S	Plyndringshol i steinlegginga på Kongshaugen etter graving av lag 1.				
65730	97	14.09.2006		S	Plyndringshol i steinlegginga på Kongshaugen etter graving av lag 1. og 3.				
	98	14.09.2006		S	Plyndringshol i steinlegginga på Kongshaugen etter graving av lag 2 og 3.				
65731	99	14.09.2006		N	Plyndringshol i steinlegginga på Kongshaugen etter graving av lag 2 og 3.				
	100	14.09.2006		N	Plyndringshol i steinlegginga på Kongshaugen etter graving av lag 2 og 3.				

Oppdrag: Avaldsnesprosjektet

							Flyf.reg.nr./Formm.nr. 7340 H6	Gnr: 1	Bnr: 86	Kommune: Karmøy
Sak nr: 48/1993 og 52/1994									AmS-ansvarlig: Olle H. Hemdorff	
Film nr.: 1-5										
AmS arkivnr	Bildernr	Dato	UTM	Kartblad	Retn.mot	Motiv				
65732	101	14.08.2006		Ø		Profil mot Ø gjennom plynndringshol i steinlegginga på Kongshaugen.				
	102	14.08.2006		Ø		Profil mot Ø gjennom plynndringshol i steinlegginga på Kongshaugen.				
65733	103	14.09.2006		ØNØ		Fnr 82, glassperle, in situ (ex situ) i plynndringshol i steinlegginga på Kongshaugen.				
	104	14.09.2006		ØNØ		Fnr 82, glassperle, in situ (ex situ) i plynndringshol i steinlegginga på Kongshaugen.				
						Søkesjakt etter inngang til lønngangen				
65734	105	18.09.2006		V		Mogleg fundament til 1700-tals prestegård avdekket ved søk etter inngang til lønngangen.				
	106	18.09.2006		V		Mogleg fundament til 1700-tals prestegård avdekket ved søk etter inngang til lønngangen.				
65735	107	18.09.2006		SV		Mogleg fundament til 1700-tals prestegård avdekket ved søk etter inngang til lønngangen.				
	108	18.09.2006		SV		Mogleg fundament til 1700-tals prestegård avdekket ved søk etter inngang til lønngangen.				
						Registrering på Fårøy				
65736	109	20.09.2006		Ø		Mogleg rest av røys AR14 mot Ø.				
	110	20.09.2006		Ø		Mogleg rest av røys AR14 mot Ø.				
65737	111	20.09.2006		V		Mogleg rest av røys AR14 mot V.				
	112	20.09.2006		V		Mogleg rest av røys AR14 mot V.				
65738	113	20.09.2006		NV		Fortøyningsrøyser på nordre Fårøy mot NV.				
	114	20.09.2006		NV		Fortøyningsrøyser på nordre Fårøy mot NV.				
65739	115	20.09.2006		Ø		Hustuft på nordre Fårøy mot Ø.				
	116	20.09.2006		Ø		Hustuft på nordre Fårøy mot Ø.				
65740	117	21.09.2006		NØ		Oversikt over Fårøy ved fjære.				
	118	21.09.2006		NØ		Oversikt over Fårøy ved fjære.				

Oppdrag: Avaldsnesprosjektet							Flyf.reg.nr./Formm.nr. 7340 H6		
Sak nr: 48/1993 og 52/1994			Gard: Avaldnsnes				Gnr: 1	Bnr: 86	Kommune: Karmøy
Film nr.: 1-5			S/H ☐	Dias ☒	Fotograf; Henriette Hafsaas og Kristin Armstrong Oma				AmS-sansvarlig; Olle H. Hemdorff
AmS arkivnr	Bildensr	Dato	UTM	Kartblad	Rein.mot	Motiv			
Arbeidsbilder									
65741	119	24.08.2006		V		Opning av sjakt 7, frå vestre: Marit Synnøve Vea, Dagfinn Skre, Olle Hemdorff, Sigurd Aase og Henriette Hafsaas.			
	120	24.08.2006		V		Opning av sjakt 7, frå vestre: Dagfinn Skre, Olle Hemdorff, Sigurd Aase, Marit Synnøve Vea og Henriette Hafsaas.			
65742	121	07.09.2006				Open dag.			
	122	07.09.2006				Open dag.			

LISTE OVER TEGNINGER

LISTE OVER TEGNINGER

- I Sjakt 1
- II Sjakt 2
- III Sjakt 3
- IV Sjakt 4
- V Sjakt 5
- VI Sjakt 6
- VII Sjakt 7
- VIII Sjakt 8
- IX Sjakt 9
- X Sjakt 10
- XI Plan og profil over plyndringshullet i steinleggingen på Kongshaugen

Avaldsnesprosjektet 2006: Sjaka 1
 Avaldsnesprosjektet 2006

Avaldsnes gnr.86 bnr.1 Karmøy k. Aks. 2006/27

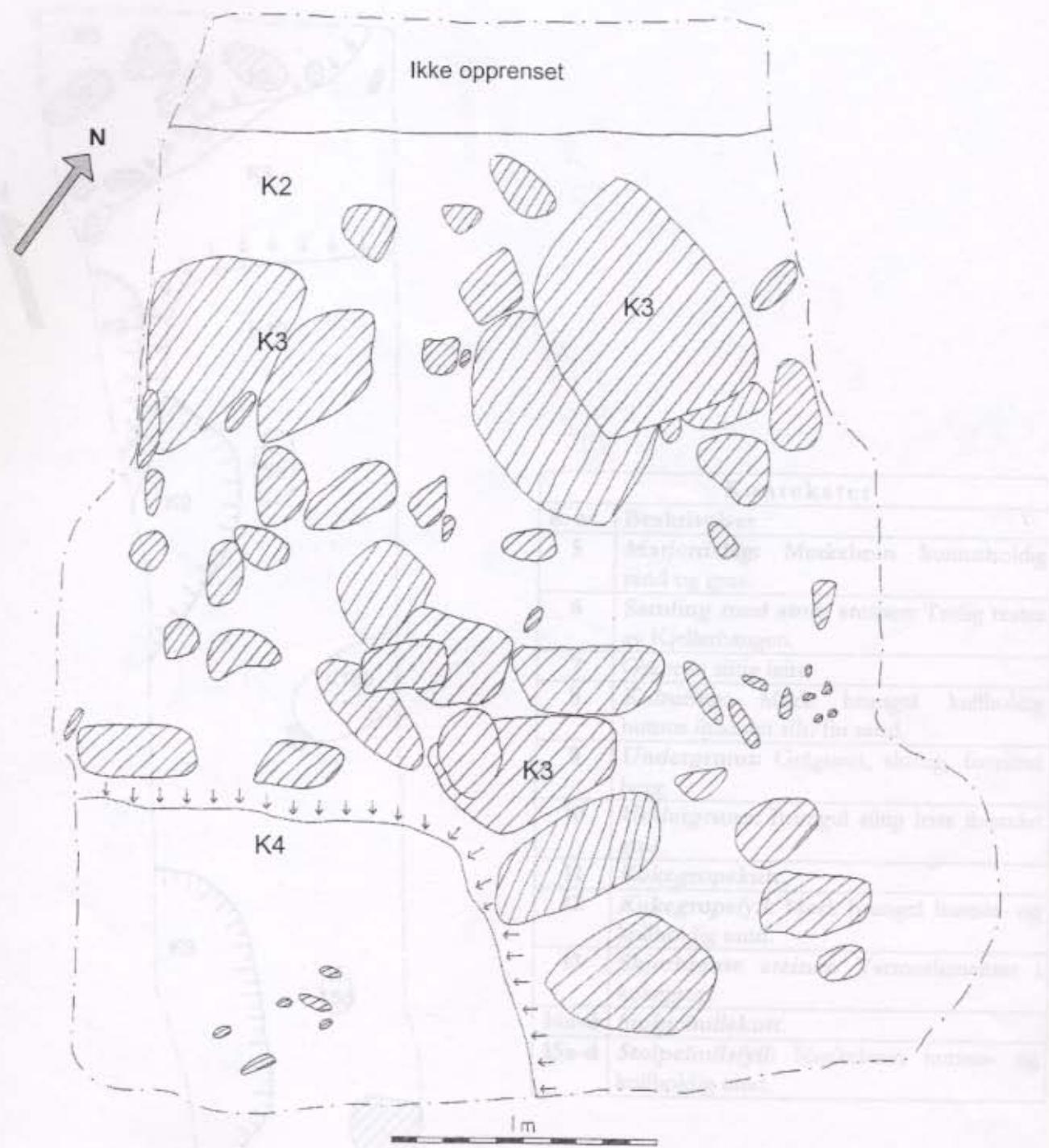
Signaturer til tegn.nr. I-X

- Stein
- Skjørrent Stein
- Steinopptrekk
- Berg
- Trekull
- Brent leire
- Brent sand
- Moderne nedgraving
- Murstein
- Tegl
- Helsing
- Funn
- Kontekst
- Kontekstavgrensing
- Usikker kontekstavgrensing

Kontekst	
Kode	Beskrivelse
1	Opprinnelig markert med blått. Innmarking av enkelting med rødt og grønt. Mys fra ca 1700- og 1800-tallet.
2	Opprinnelig markert med rødt og grønt. Innmarking av enkelting med mørkblått, minst ca 1700.
3	Kontekst fra før, samtidig funn deler fra den øvre markeringen.

Avaldsnesprosjektet 2006	
Tegning nr. I	
	Salten 48-193 og 52-1954.
	Avaldsnes gnr. 86, bnr. 1 Karmøy kommun
	Felt I - nærmest for parkeringsplassen
	Fundamentalsver i betong - vinduslinje - og postmøllehus sent ca 1700
	Tegnet 21.05.2006 av Nilsen Anette og Jørn Borregrøt 26.05.2006 av Henning Hellset

Avaldsnesprosjektet 2006: Sjakt 1

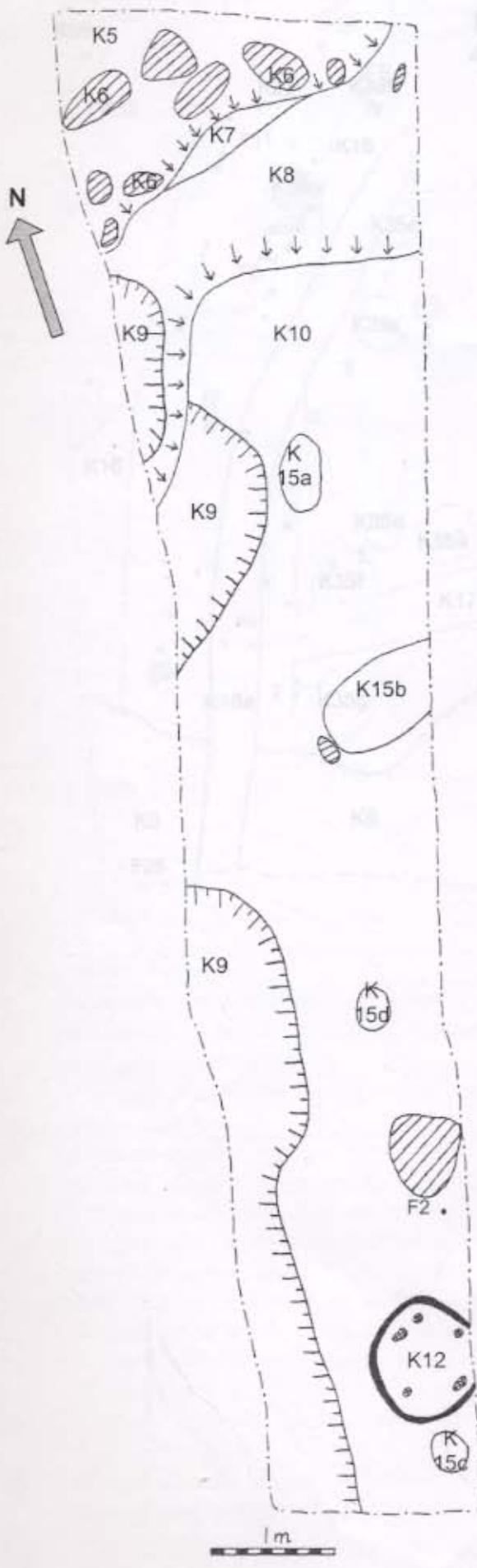
Kontekster	
K-nr.	Beskrivelse
2	Omrotet matjordslag: Mørkebrun humus- og kullholdig sand og grus. Mye funn fra 1700- og 1800-tallet.
3	Store, flate heller: Trolig rest av fundamentet til våningshus på prestegården, reist ca. 1700.
4	Kulturlag: Svartbrun, sandig humus iblandet kull og noen småstein.

Avaldsnesprosjektet 2006

Tegningnr. I

Saksnr. 48/1993 og 52/1994
Aksesjonsnr. 2006/27 Museumsnr. S12265
Avaldsnes gnr. 86, bnr. 1 Karmøy kommune
Sjakt 1 – sørøst for parkeringsplassen
Fundamentrester etter våningshus på
prestegården reist ca. 1700
Tegnet 21.08.2006 av Kristin Armstrong Oma
Rentegnet 26.09.2006 av Henriette Hafsaas

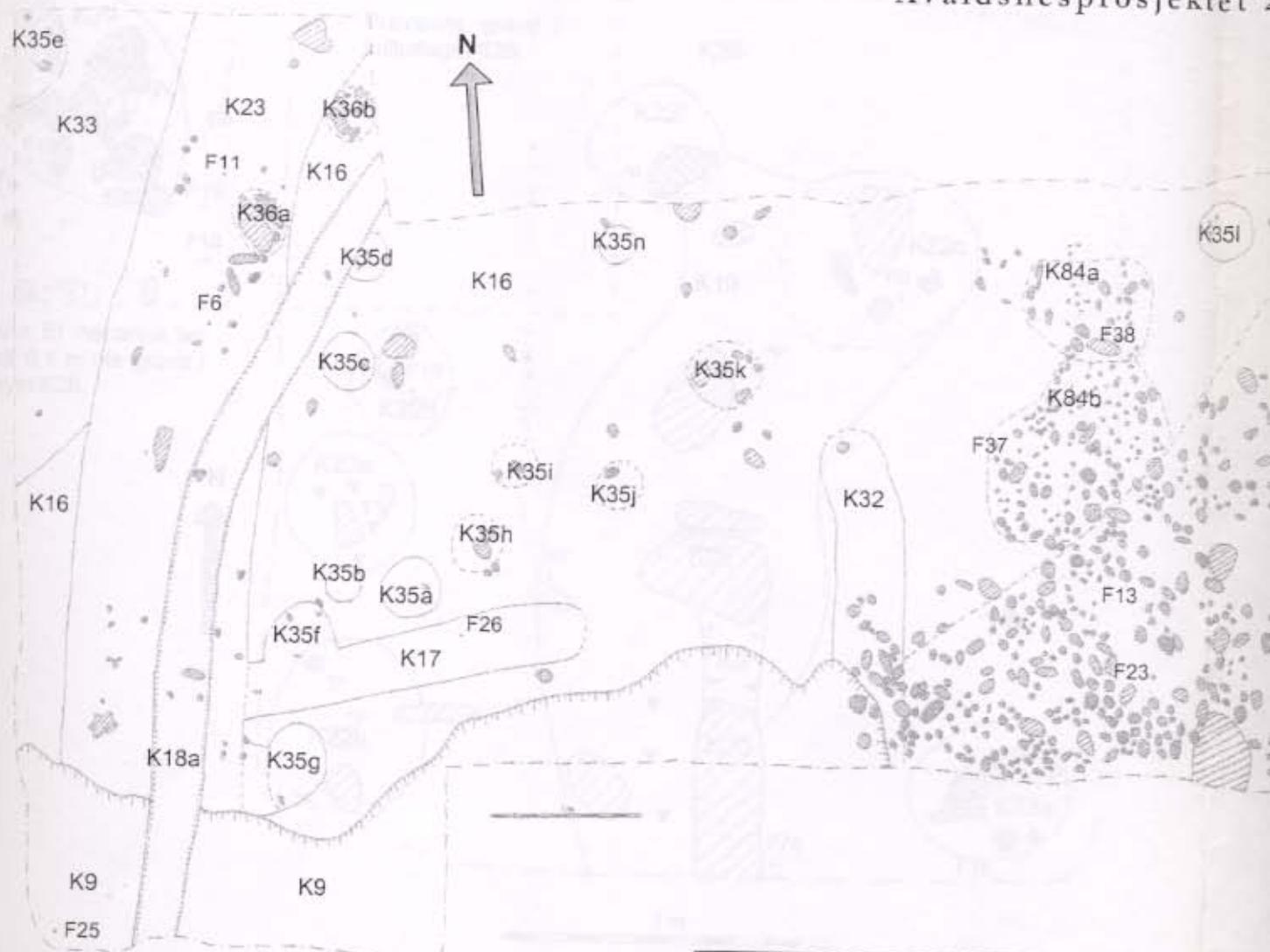
Avaldsnesprosjektet 2006: Sjakt 2

Kontekster	
K-nr.	Beskrivelser
5	<i>Matjordslag</i> : Mørkebrun humusholdig sand og grus.
6	<i>Samling med store steiner</i> : Trolig rester av Kjellerhaugen.
7	Gråbrun siltig leire.
8	<i>Kulturlag</i> : Mørk brungrå kullholdig humus iblandet silt/fin sand.
9	<i>Undergrunn</i> : Grågrønt, skifrig, forvitret berg.
10	<i>Undergrunn</i> : Brungrøn siltig leire iblandet grus.
11	<i>Kokegropskutt</i> .
12	<i>Kokegropsfyll</i> : Mørk brungrå humus- og kullholdig sand.
13	<i>Skjørbrente steiner</i> : Varmeelementer i kokegrop.
14a-d	<i>Stolpehullskutt</i> .
15a-d	<i>Stolpehullsfall</i> : Mørkebrun humus- og kullholdig sand.

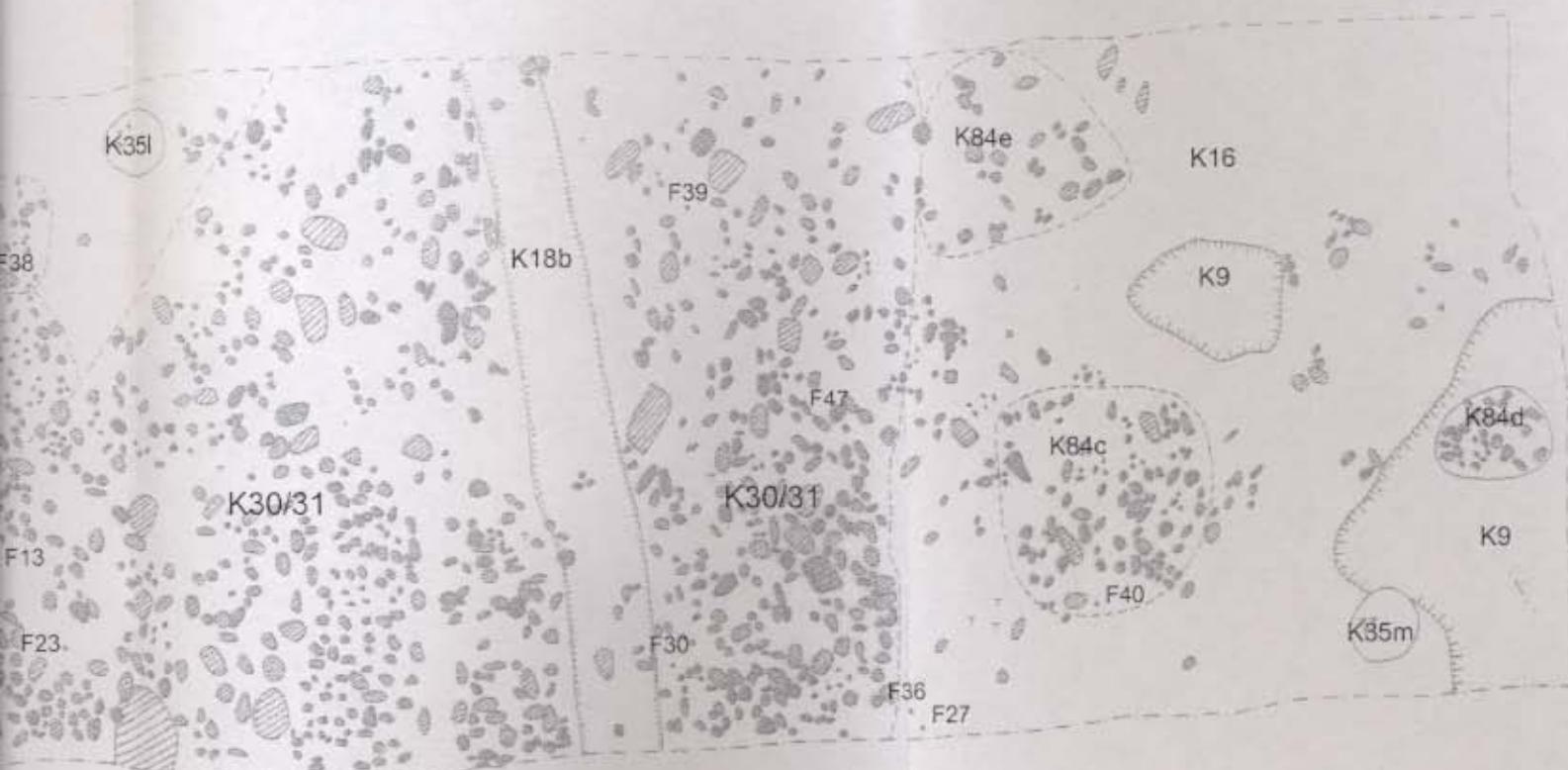
Avaldsnesprosjektet 2006
 Tegningnr. II
 Saksnr. 48/1993 og 52/1994
 Aksessjonsnr. 2006/27 Museumsnr. S12265
 Avaldsnes gnr. 86, bnr. 1, Karmøy kommune
 Sjakt 2 – platået sørvest for Kjellerhaugen
 Forhistoriske stolpehull, kokegrop og mulig rest
 av Kjellerhaugen
 Tegnet 22.08.2006 av Kristin Armstrong Oma
 Rentegnet 28.09.2006 av Henriette Hafsaas

Avaldsnesprosjektet

Konteks	
Knr.	Beskrivelser
9	<u>Undergrunn:</u> Grågrønt, skifrig, forvitret berg
16	<u>Undergrunn:</u> Lys gulbrun grus i blandet silt o
17	<u>Veggrøtsfyll:</u> Lys gråbrun humusholdig sand
18a-b	<u>Fyll i moderne dreneringsgrøfter:</u> Brun hum røtter i grøften.
23	<u>Fyll i stor grøft:</u> Gråbrun humusholdig sand o
30	<u>Brolegging:</u> Knyttnevestore steiner hvorav no
31	<u>Fyll mellom steiner i brolegging:</u> Brun hum
32	<u>Fyll i mulig veggrøft:</u> Lysebrun humusholdig
33	<u>Kulturlag:</u> Rødbrun humusholdig grus og sand
34a-n	<u>Stolpehullskutt:</u> se kontekstliste for beskrivelse
35a-n	<u>Stolpehullsflyll:</u> se kontekstliste for beskrivelse
36a-b	<u>Skoningsstein.</u>
37	<u>Kutt for veggrøft eller skillevegg.</u>
38a-b	<u>Kutt for moderne dreneringsgrøfter.</u>
39	<u>Kutt for stor, forhistorisk grøft.</u>
83	<u>Veggroftkutt.</u>
84a-e	<u>Mindre steinpakninger:</u> Knyttnevestore steiner
88a-e	<u>Matjordslag som fyll mellom steiner i steinplater:</u> humusholdig sand og funn av noe tegl og glass.

osjektet 2006: Sjakt 3

Kontekster

frig, forvitret berg.

grus i blandet silt og fin sand. Noe grus fra forvitret berg.

humusholdig sand. Noe brent leire og ørlite kull.

grøfter: Brun humusholdig sand og grus i blandet tegl. Mye

humusholdig sand og grus fra forvitret skifer.

steiner hvorav noen er skjørbrrente.

eggning: Brun humusholdig sand med funn av tegl og glass.

brun humusholdig sand med noe kull.

holdig grus og sand med enkelte kullbiter.

stliste for beskrivelse.

liste for beskrivelse.

llevegg.

ngsgrøfter.

grøft.

Knyttnevestore steiner hvor av noen er skjørbrrente.

dom steiner i steinpakninger: Heterogene masser med brun av noe tegl og glass.

Avaldsnesprosjektet 2006

Tegningnr. III

Saksnr. 48/1993 og 52/1994

Aksesjonsnr. 2006/27 Museumsnr. S12265

Avaldsnes gnr. 86, bnr. 1, Karmøy kommune

Sjakt 3 – Midt i Prestegårdshagen

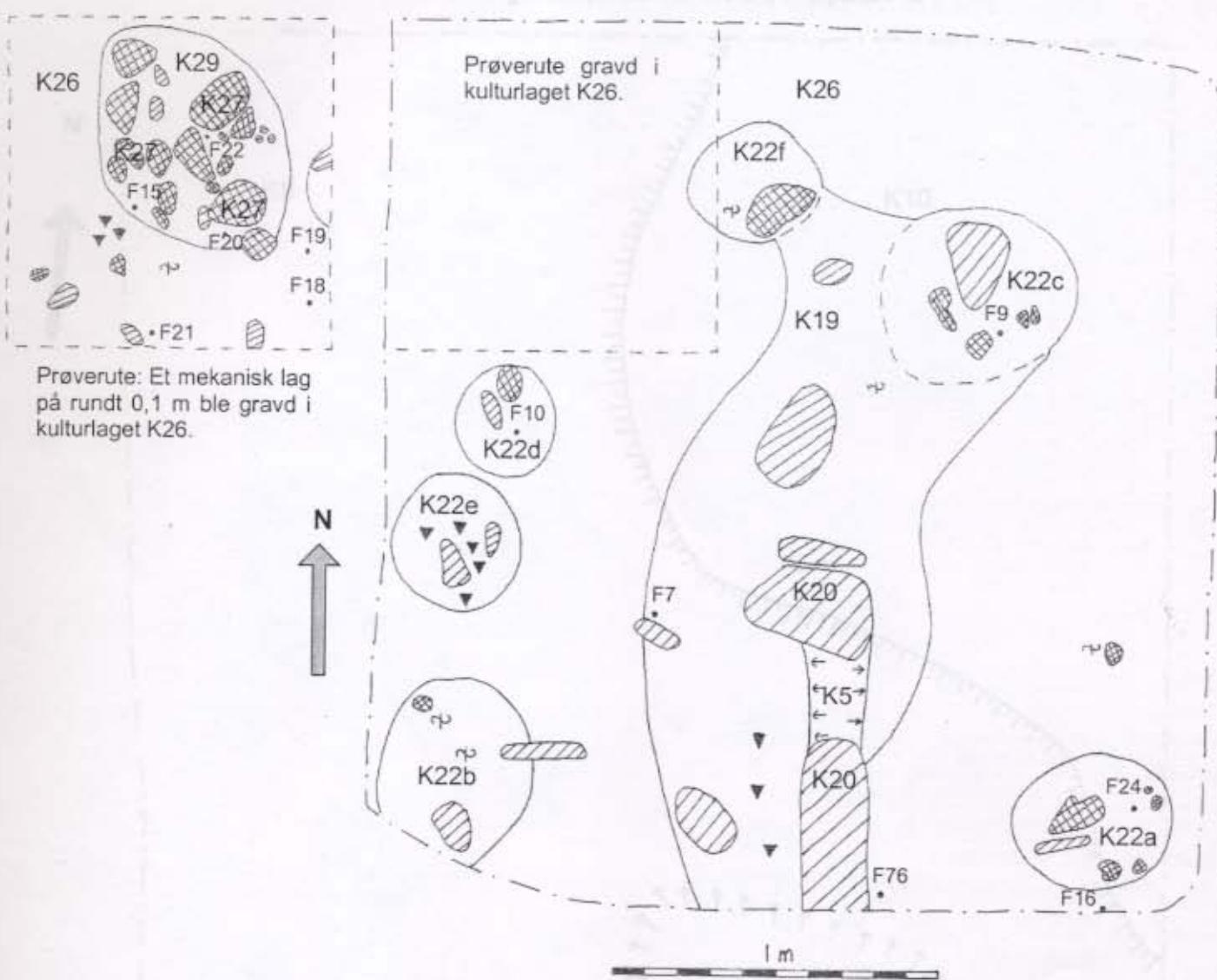
Forhistoriske stolpehull, grøfter og steinlegging

Tegnet 23.08. til 12.09.2006 av Kristin

Armstrong Oma og Henriette Hafsaas

Rentegnet 29.09.2006 av Henriette Hafsaas

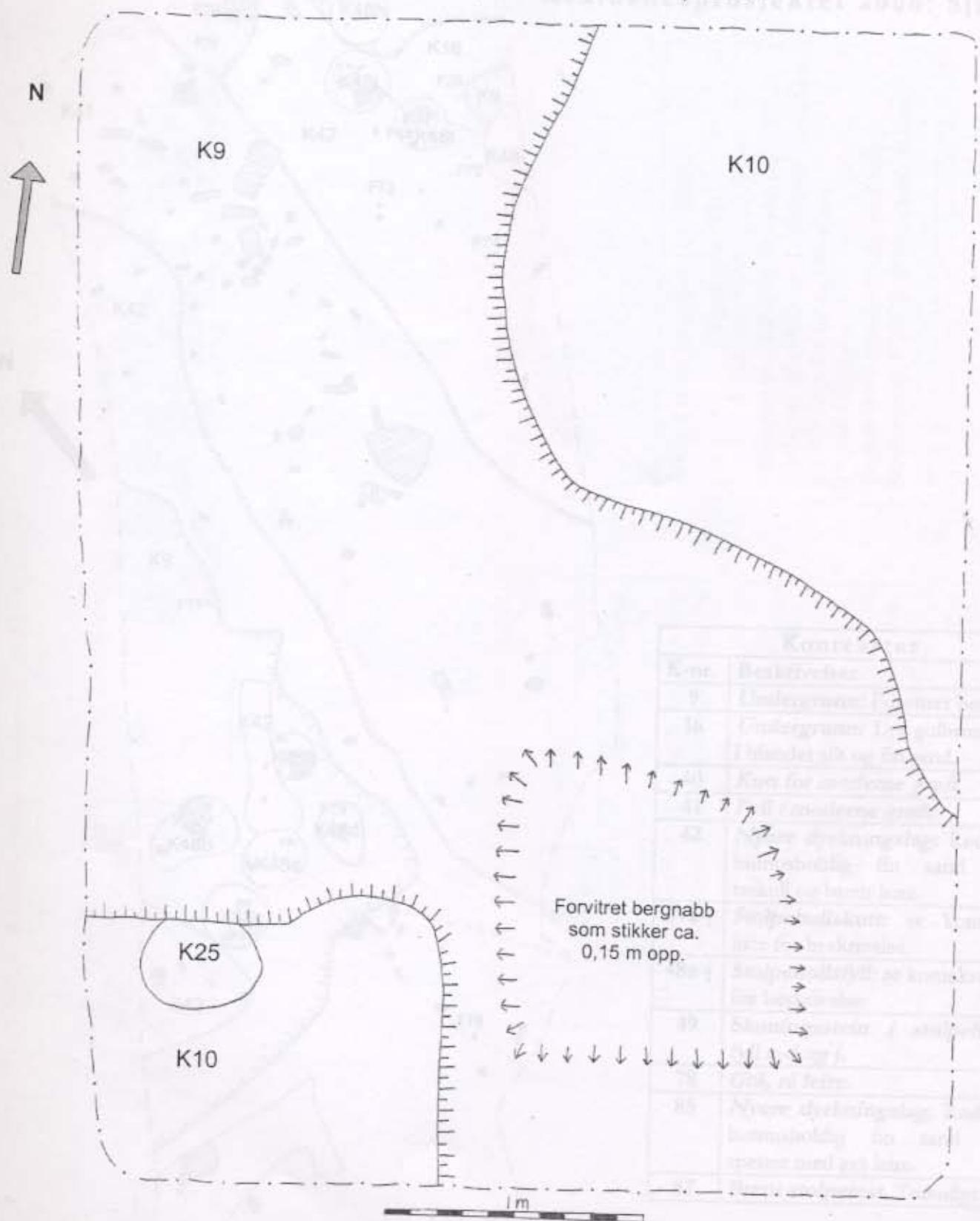
Avaldsnesprosjektet 2006: Sjakt 4

Kontekster	
K-nr.	Beskrivelse
5	Matjordslag: Mørkebrun humusholdig sand.
19	Kulturlag: Brungrå humus- og kullholdig sand med grus fra forvitret berg.
20	Forvitret skiferhelle: Sprukket opp i tre biter.
21a-f	Stolpehullskutt.
22	Stolpehullsfall: <ul style="list-style-type: none"> a: Mørk brungrå, humusholdig grus iblandet noe kull med skjørbrrente skoningsstein. b: Mørk gråbrun humusholdig sand iblandet noe brent leire og trekull. c: Mørk gråbrun, humus- og kullholdig grus. d: Mørk gråbrun humus- og kullholdig sand. e: Mørk brungrå, løs, humusholdig sand og grus iblandet noe kull. f: Mørk gråbrun, humus- og kullholdig sand iblandet noe brent leire.
26	Kulturlag: Brun til gråbrun humusholdig sand og grus iblandet trekullbiter og brent leire.
27	Steinpakning: Skjørbrrente steiner.
28	Gropkutt for steinpakning.
29	Gropfyll mellom skjørbrrente steiner: Mørk gråbrun humus- og kullholdig sand m/brent leire.

Avaldsnesprosjektet 2006
Tegningnr. IV
 Saksnr. 48/1993 og 52/1994
 Aksessjonsnr. 2006/27 Museumsnr. S12265
 Avaldsnes gnr. 86, bnr. 1, Karmøy kommune
 Sjakt 4 – Prestegårdshagen
 Forhistoriske stolpehull og steinpakning
 Tegnet 22.08.2006 av Henriette Hafsaas
 Rentegnet 28.09.2006 av Henriette Hafsaas

Avaldsnesprosjektet 2006: Sjakt 5

Avaldsnesprosjektet 2006

Tegningnr. V

Saksnr. 48/1993 og 52/1994

Aksjesjonsnr. 2006/27 Museumsnr. S12265

Avaldsnes gnr. 86, bnr. 1, Karmøy kommune

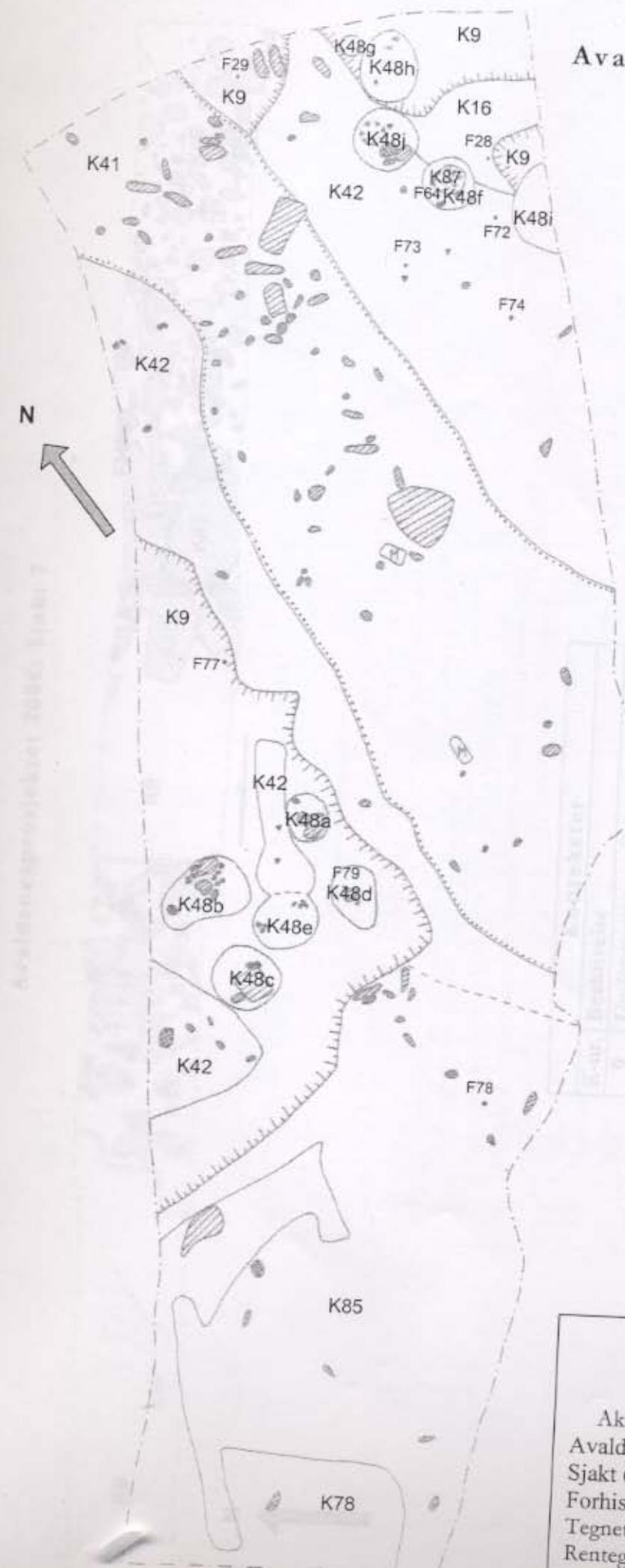
Sjakt 5 – sørvesthjørnet av Prestegårdshagen

Mulig forhistorisk stolpehull

Tegnet 23.08.2006 av Henriette Hafsaas

Rentegnet 27.09.2006 av Henriette Hafsaas

Avaldsnesprosjektet 2006: Sjak

Kontekster	
K-nr.	Beskrivelser
9	<i>Undergrunn:</i> Forvitret berg.
16	<i>Undergrunn:</i> Lys gulbrun grå i blandet silt og fin sand.
40	<i>Kutt for moderne grøft.</i>
41	<i>Fyll i moderne grøft.</i>
42	<i>Nyere dyrkningslag:</i> Rødbrun humusholdig fin sand med trekull og brent leire.
47a-j	<i>Stolpehullskutt:</i> se kontekst liste for beskrivelse.
48a-j	<i>Stolpehullsfull:</i> se kontekst-liste for beskrivelse.
49	<i>Skoningsstein i stolpehullsfull a-d og j.</i>
78	<i>Grå, rå leire.</i>
85	<i>Nyere dyrkningslag:</i> Rødbrun humusholdig fin sand med spetter med grå leire.
87	<i>Brent stolperest.</i> Trekullpr. 5.

Avaldsnesprosjektet 2006

Tegningnr. VI

Saksnr. 48/1993 og 52/1994

Aksesjonsnr. 2006/27 Museumsnr. S12265
Avaldsnes gnr. 86, bnr. 1, Karmøy kommune
Sjakt 6 – Forpakterhagen
Forhistoriske stolpehull
Tegnet 13.09.2006 av Henriette Hafsaas
Rentegnet 28.09.2006 av Henriette Hafsaas

Avaldsnesprosjektet 2006; Sjakt 7

Konteakter	
K-nr.	Beskrivelse
9	<i>Undergrunn:</i> Grågrønt, forvitret berg.
43	<i>Matjordslag:</i> Heterogen, omrovet brun humusholdig sand med mye funn fra 1700- og 1800-tallet.
44	<i>Liten hellelegging:</i>
45	<i>Hellelegging med store flate heller.</i>
46	<i>Fyllmasse:</i> Påfylt grå, grov grus.
66	<i>Matjordslag:</i> Brun humus- og kullholdig sand med en del store stein og mye funn fra de siste århundrene.

Avaldsnesprosjektet 2006

Tegning nr. VII

Saksnr. 48/1993 og 52/1994

Aksesjonsnr. 2006/27 Museumsnr. S12265

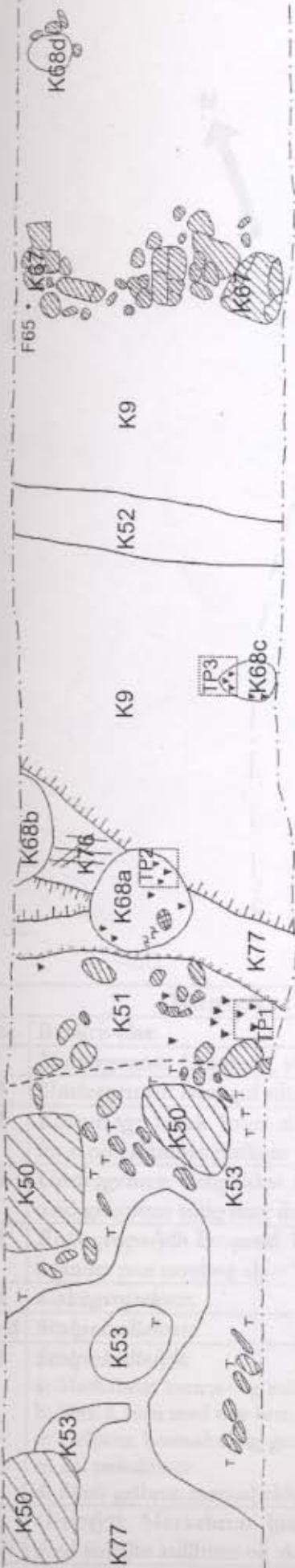
Avaldsnes grn. 86, bnr. 1, Karmøy kommune

Sjakt 7 – sør for kirkegårdsmuren

To hellelegginger

Tegnet 06.09.2006 av Henriette Hafsaas

Rentegnet 06.10.2006 av Henriette Hafsaas

Kontekster

K-nr.	Beskrivelser
9	Undergrunn: Grågrønt, skifrig, forvitret berg.
50	Tre spredte heller: Mullgens rester av en hellelegging.
51	Gropfyll: Mørkebrun sandholdig humus med mye trekull og enkelte skjørbrente steiner. Trolig fyll i veggrøft eller kokegrop.
52	Veggrofftfyll: Brun humusholdig sand med noen steiner.
53	Majordslag: Kompakt lag med mørkebrun humusholdig silt og grus. Inneholder tegl og spiker.
55	Gropkutt for K51: Kun klar avgrensing i øst.
56	Veggroffskutt for K52.
67	Liten hellelegging: Oppsprukne skiferheller i fordypning i forvitret berg.
68	Stolpehullsdybde: <ul style="list-style-type: none"> a: Mørkebrun humus- og kullholdig sand med noe brent leire og skjørbrent stein. b: Mørkebrun humus- og kullholdig sand. c: Mørk brunred humus- og kullholdig sand. d: Mørkebrun humus- og kullholdig sand.
69a-d	Stolpehullsdybde.
76	Mulige ardspor: Stripet med humusholdig sand på kryss og iver i sandig undergrunn (K77).
77	Undergrunn: Gulbrun sand med enkelte brune spetter.

Avaldsnesprosjektet 2006

Tegningnr. VIII

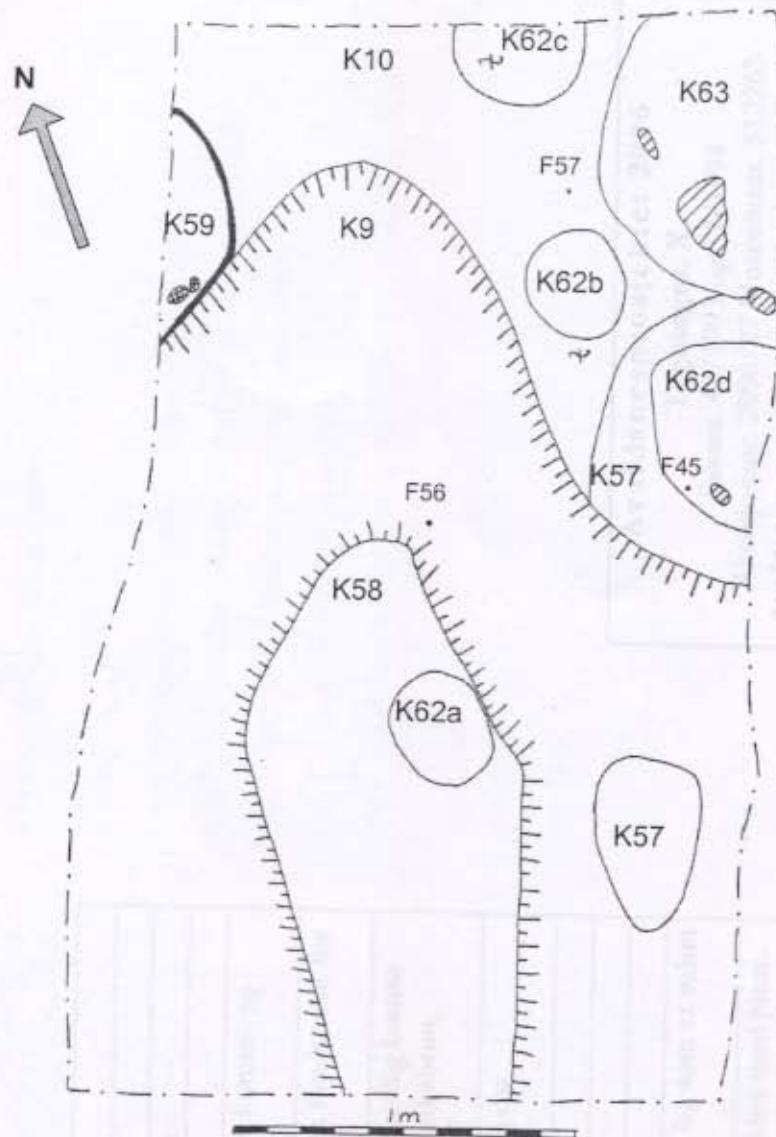
Saksnr. 48/1993 og 52/1994

Aksesjonsnr. 2006/27 Museumsnr. S12265

Avaldsnes grn. 86, bnr. 1, Karmøy kommune
Sjakt 8 – Parkeringsplassen sør for kirken
Forhistoriske stolpehull, veggroft, steinlegging
og ardspor

Tegnet 06.09.2006 av Kristin Armstrong Oma
Rentegnet 28.09.2006 av Henriette Hafsaas

Avaldsnesprosjektet 2006: Sjakt 9

Kontekster	
K-nr.	Beskrivelse
9	<i>Undergrunn:</i> Grågrønt, skifrig, forvitret berg.
10	<i>Undergrunn:</i> Brungul siltig leire iblandet grus.
57	<i>Kulturlag:</i> Mørk brun til gråbrun humusholdig fin sand i lommer mellom forvitret berg.
58	<i>Undergrunn:</i> Tettpakket forvitret Stein fra Berg med grågrønn siltig leire iblandet.
59	<i>Kokegropsfyll:</i> Brunrød, kullholdig humus iblandet noe sand og skjørbrente stein.
60	<i>Kokegropskutt.</i>
61a-d	<i>Stolpehullskutt.</i>
62	<i>Stolpehullsnyll:</i> <ul style="list-style-type: none"> a: Mørkebrun humus- og kullholdig grus. b: Som a, men med noe brent leire. c: Gråbrun humusholdig grus med noe brent leire og en del trekullbiter. d: Mørk gråbrun humusholdig grus med litt trekull.
63	<i>Gropfyll:</i> Mørkebrun humusholdig skifrig grus med enkelte kullbiter og skifrig Stein.
64	<i>Gropkutt.</i>

Avaldsnesprosjektet 2006

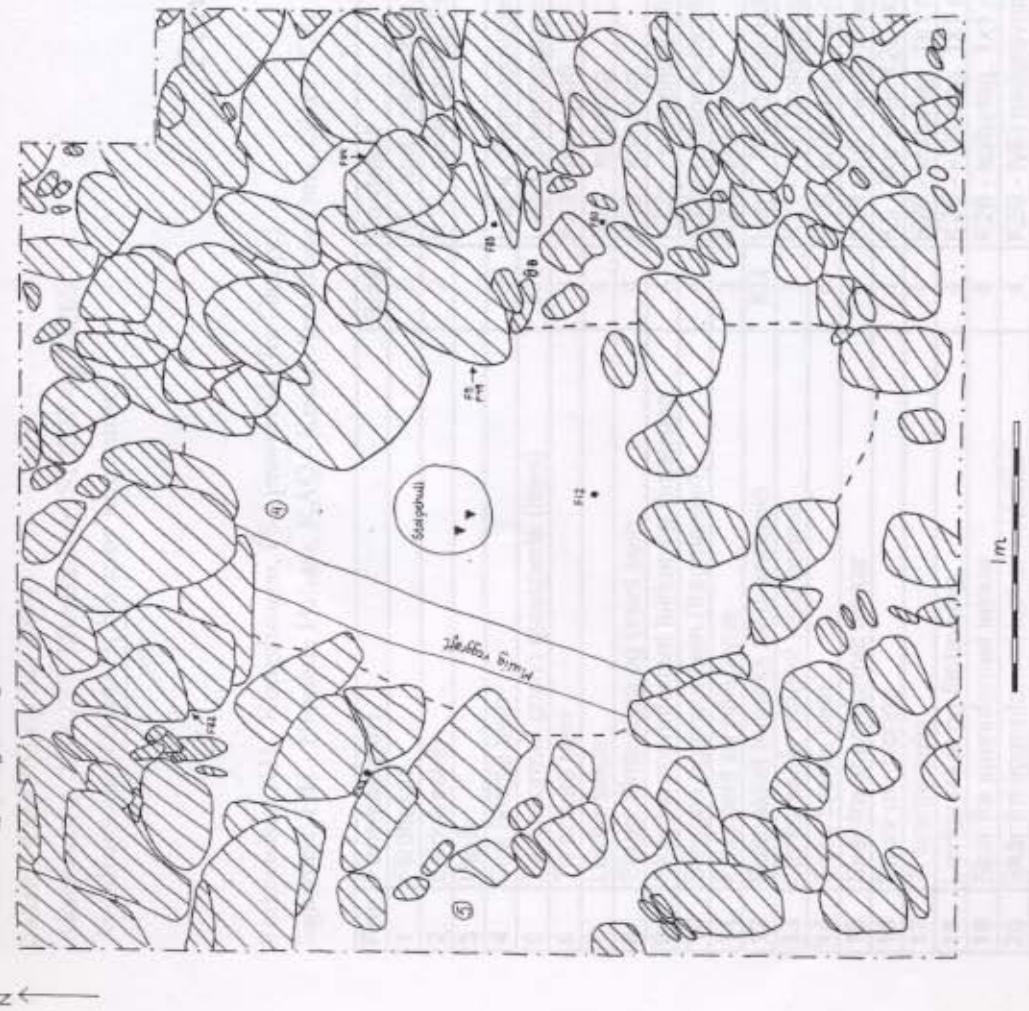
Tegningnr. IX

Saksnr. 48/1993 og 52/1994

Aksesjonsnr. 2006/27 Museumsnr. S12265
Avaldsnes grn. 86, bnr. 1, Karmøy kommune
Sjakt 9 – platået sørvest for Kjellerhaugen
Forthistoriske stolpehull, kokegrop og grop
Tegnet 05.09.2006 av Kristin Armstrong Oma
Rentegnet 27.09.2006 av Henriette Hafsaas

Pigndringshull i steinlegging på Kongshaugen

Plan etter fjerning av lag 1-3.

Profil

Profil mot Ø 0,7 m fra sjakthanten

Lagbeskrivelse:

Lag 1: Heterogen, torvete humus med funn av tegl og porselekskår

Lag 2: Brun sandholdig humus med av tegl, murstein og krittspistilker

Lag 3: Brungrå humusholdig grus fra forvitrede steiner

Lag 4: Undergrunn, forvitret grågrønt berg

Lag 5: Gammel dyrkningsjord under steinlegging, brun humusholdig sand som inneholder kull og brent leire

Signaturer:

- Stein
- ▼ Trekull
- » Funns

Avaldsnesprosjektet 2006 Tegn nr XI
Aks nr 2006/27 SI2265
Avaldsnes grn 86 barl. Karmøyk
Tegnet 17.08. og 13.09.2006 av KA Oma
Renertget 12.10.2006 av H. Hafsaas

Avaldsnesprosjektet 2006
 Saksnr. 48/1993 og 52/1994
 Aksjonsnr. 2006/27. Museumsnr. S12222 og 12265
 Avaldsnes gnr. 86 bnr. 1, Karmøy kommune

Funnliste

Forkortelser: KH - Kongshaugen, PS - provestikk (fra Gloppe)
 Signaturer: HHI - Henriette Hafsaas, KAO - Kristin Armstrong Oma, OHH - Olle H. Hemendorff, DS - Dagfinn Skre

Fnr.	Funnkategori	Sjakt	Kontekst	Tegn.nr.	Dato	Sign.
1	Flinfløkke	2	K5 - løst i matriorden.		15.08.2006	HH
2	Leirkarsskår	2	K10 - undergrunn. Funnet på overflaten av undergrunnen.	II	15.08.2006	HH
3	Utgård					
4	Fire brente ben	KH	Lag 4. Steinleggingen.	XI	16.08.2006	KAO
5	Tønneformet grønn glassperle (liten)	KH	Lag 3. Steinleggingen. Under stor stein, like over undergrunnen.	XI	16.08.2006	HH
6	To brente ben	3	K23 - stor grøft.	III	17.08.2006	HH
7	Leirkarsskår	4	K19 - kulturlag.	IV	17.08.2006	OHH
8	Slagg, flintavslag og brent ben	4	K19 - kulturlag.	IV	17.08.2006	OHH
9	Skár fra spannformet leirkar og flintavslag	4	K22c - stolpehullsfyll.	IV	17.08.2006	OHH
10	Slaggbit og brent ben (fragmentert)	4	K22d - stolpehullsfyll.	IV	17.08.2006	HH
11	Fragment av nålebryne	3	K23 - stor grøft.	III	17.08.2006	OHH
12	Buttmakket trinnøks av grømnstein	KH	Lag 2. Plyndringshullet i steinleggingen.	XI	18.08.2006	KAO
13	Leirkarsskår magnet med asbest	3	K31 - fyll i brolegging.	III	18.08.2006	OHH
14	Seks brente ben	4	K19 - kulturlag. Funnet flere forskjellige steder i laget.	IV	21.08.2006	HH
15	Skár fra spannformet leirkar	4	K29 - fyll i nedgravning i 1x1 m rule åpnet i kulturlag.	IV	21.08.2006	HH
16	Bit av ovnsføring	4	K5 - like over K26 i kanalen på sjakten.	IV	21.08.2006	HH
17	Ti brente ben	4	K26 - kulturlag. 1x1 m rule. Ikke på tegning.	IV	22.08.2006	HH
18	Leirkarsskår og flintavslag	4	K26 - kulturlag. 1x1 m rule.	IV	22.08.2006	HH
19	Skár fra spannformet leirkar	4	K26 - kulturlag. 1x1 m rule.	IV	22.08.2006	HH
20	Skár fra spannformet leirkar m/dekor	4	K29 - fyll i nedgravning i 1x1 m rule åpnet i kulturlag.	IV	22.08.2006	HH
21	Ni biter slagg	4	K26 - kulturlag. 1x1 m rule.	IV	22.08.2006	HH
22	Brent ben	4	K29 - fyll i nedgravning i 1x1 m rule åpnet i kulturlag.	IV	22.08.2006	HH
23	To slaggbiter	3	K31 - fyll i brolegging.	III	22.08.2006	KAO
24	Brent ben	4	K22a - stolpehullsfyll.	IV	22.08.2006	HH

Vedlegg 4: Funnliste

25	Leirkasskår	3	K5 - like over K9.				
26	Kjerner av ryolitt, ensidig med en plattform	3	K17 - fyll i veggroft.				
27	Vevlodd - triangulaert	3	K31 - fyll i brolegging. Like v/fnr. 36 - vevlodd.				
28	Leirkasskår og to brente bein	6	K16 - undergrunn.				
29	To biter slagg	6	K9 - forvilet berg. Funnet i en sprekk.				
30	To bakslethellefragment	3	K31 - fyll i brolegging.				
31	Skår av rødgods (muligens stjertepote)	6	K42 - dyrkringslag.				
32	Bunnskår av steingods	7	K43 - omrotet matjordslag.				
33	Skår av steingods	7	K43 - omrotet matjordslag mellom heller K44.				
34	Flintkjerne	7	K66 - omrotet matjordslag.				
35	Utgår	7					
36	Vevlodd - triangulaert	3	K31 - fyll i brolegging. Like v/fnr. 27 - vevlodd.				
37	Leirkasskår, flintavslag (brent) og ryolittavslag	3	K88b - fyll i steinpakning.				
38	Slagg	3	K88a - fyll i steinpakning.				
39	Slagg	3	K31 - fyll i brolegging.				
40	Flintavslag	3	K88c - fyll i steinpakning.				
41	Hode av jernnagle/-spiker og brent bein	3	K31 - fyll i brolegging.				
42	Utgår	3					
43	Tonneformet oransje glassperle	KH	Lag 2. Steinleggingen. Høyt oppe i NV-hjørnet mellom to steiner.	XI	30.08.2006	KAO	
44	Utgår						
45	Randskår av romertids leirkar	9	K62d - stolpehullfyll.				
46	Utgår						
47	Flintavslag	3	K31 - fyll i brolegging.				
48	To brente bein	3	K31 - fyll i brolegging.				
49	Tonneformet grønn glassperle	KH	Lag 3. Steinleggingen. Under storstein i NØ-hjørnet av sjakten.	XI	31.08.2006	KAO	
50	Utgår						
51	Utgår						
52	Utgår						
53	Utgår						
54	Brynefragment og flintavslag	3	K31a - fyll i brolegging.				
55	Utgår						
56	Flinbit						
57	Brent bein	9	K5 - like over K9.				
58	Flintavslag (brent)	9	K10 - undergrunn i sprekk m/K57.				
59	Skår av steingods	9	K5 - matjordslag.				
60	Utgår	7	K43 - mellom steinheller K45.				
61	Dansk skilling fra 1700-tallet	7	K66 - omrotet matjordslag.				
				VII	05.09.2006	HH	
				VII	05.09.2006	HH	

Vedlegg 4: Funnliste

62	Fragment av malestein av svart hard Stein	7	K66 - omrolet matjordslag.	VII	05.09.2006 HH
63	Fragment av rav	8	K52 - veggøffyll.	VIII	07.09.2006 KAO
64	Brent bein	6	K48f - stolpehullsyll.	VI	13.09.2006 HH
65	To fragment av kleberstein	8	K67 - rekke med skiferheller.	VII	07.09.2006 KAO
66	Fire biter brent tegl	10	K72 - brannlag.	X	07.09.2006 HH
67	Trekullprøve 1	8	K51 - fyll mulig kokegrop	VIII	08.09.2006 KAO
68	Trekullprøve 2	8	K68a - stolpehullsyll.	VIII	08.09.2006 KAO
69	Trekullprøve 3	8	K68c - stolpehullsyll.	VIII	08.09.2006 KAO
70	Trekullprøve 4	10	K72 - brannlag.	VII	08.09.2006 KAO
71	Flinfflekk	10	K79 - matjordslag.	X	08.09.2006 HH
72	Ryolittflekkfragment og brent bein	6	K42 - dyrkningslag.	X	08.09.2006 HH
73	Flintavslag	6	K42 - dyrkningslag.	VI	11.09.2006 HH
74	To brente bein	6	K42 - dyrkningslag.	VI	11.09.2006 HH
75	Trekullprøve 5	6	K87 - brent stolpe.	VI	11.09.2006 HH
76	Slagg	4	K5 - matjordslag. Under K20, forvitret helle.	VI	11.09.2006 HH
77	Leirkarskår og slagg	6	K42 - dyrkningslag. Like over K9 - forvitret berg.	IV	12.09.2006 HH
78	Flintavslag	6	K85 - kulturlag.	VI	12.09.2006 HH
79	Brent bein	6	K48d - stolpehullsyll.	VI	12.09.2006 HH
80	Konisk gul glassperle med rød dekor	KH	Lag 3. Steinleggingen. 0,1 m under overflaten.	VI	13.09.2006 HH
81	26 brente bein og keramikklump	KH	Lag 5. Gammelt dyrkningslag under steinleggingen.	XI	14.09.2006 HH
82	Tonneformet oransje glassperle	KH	Lag 3 mellom steiner. Steinleggingen. 0,1 m under overflaten.	XI	14.09.2006 HH & KAO
83	Tonneformet oransje glassperle	KH	Lag 2 mellom steiner. Steinleggingen. 0,15 m under overflaten.	XI	14.09.2006 HH
84	Tonneformet oransje glassperle	KH	Lag 3 mellom steiner. Steinleggingen. 0,3 m under overflaten.	XI	15.09.2006 KAO
85	Utgår				
86	Utgår				
87	Utgår				
88	Utgår				
89	Trekullprøve 7	PS 2	Mulig nausittomt på Gløpp, AR 9-10. Topp av lag 2.	21.09.2006 HH	
90	Skår av rødgods	PS 3	Mulig nausittomt på Gløpp, AR 9.	21.09.2006 KAO	
91	Utgår				

Vedlegg 7
Vedlegg 6: Liste over naturvitenskapelige prøver

Avaldsnesprosjektet 2006
Avaldsnes, gnr 68, bnr 1, Karmøy kommune
Aks.nr.: 2006/27. Museumsnr. S12265

Naturvitenskapelige prøver

Nat.vit.pr.nr.: 2006/19-1-7

Prøve nr	Materiale	Kontekst	Dato	Sign.
1	Trekull	Sjakt 8, K51 fyll i mulig kokegrop. Merket av på tegning VIII.	08.09.2006	KAO
2	Trekull	Sjakt 8, K68a stolpehullsfull. Merket av på tegning VIII.	08.09.2006	KAO
3	Trekull	Sjakt 8, K68c stolpehullsfull. Merket av på tegning VIII.	08.09.2006	KAO
4	Trekull	Sjakt 10, K72 brannlag. Merket av på tegning X.	08.09.2006	HH
5	Trekull	Sjakt 6, K87 rest av brent stople. Merket av på tegning VI.	11.09.2006	HH
6	UTGÅR			
7	Trekull	Lag 2, prøvestikk 2 på Gloppe, midtvoll mellom AR 9 og 10.	21.09.2006	HH

Oppdragsgiver:	Ams / Olie	utført av:	JA
Prosjekt:	Avdalsnes 06	Prøvenummer:	2006/19-2
Kommentar:	Trekulprøve 2 Funn 68	dato:	29.09.2006
	Tversnitt		
TV:	kar	margstråler	tyller
Form:	Ovale?		
Kar ordning	Mye sammensatt.		
Tyller			
Grunnstruktur	Tykkvegget grunnstruktur, kantet.		
RA:			
Kar/trak form			
Skruestruktur			
Perforening			
Porer trakk/kar			
Margstråle str			
TA:			
Mstr. Form			
Dorn. 1 laget			
Dorn. Flertaget			
Kommentar:			
	Typisk utseende for bjørk. Finner kun enlagete margstråleceller som indikerer at dette er bjørk.		

Konklusjon: Bjørk

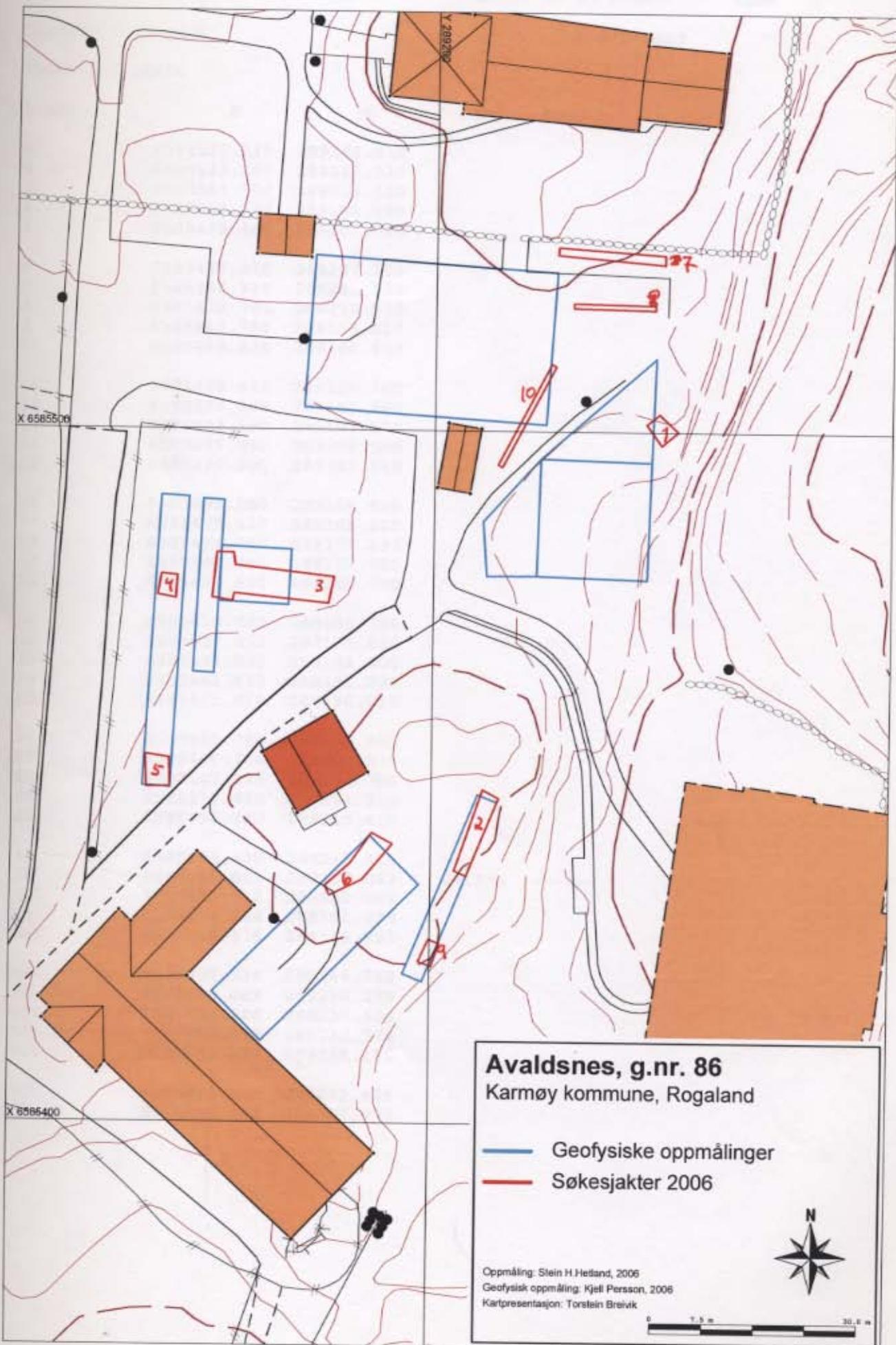
Oppdragsgiver:	ArMS / Olle	utført av:	JA
Prosjekt:	Avdalsnes 06	Prøvenummer:	2006/19-3
Kommentar:	Trekullprøve 3 funn 69	dato:	29.09.2006
TV:	Tverrsnitt margstråler	Radiært snitt perf. åpen	Tangetialt snitt 1
Form:	tyller	stige	2-fiere.
Kar ordning	Runde og mellomstore.	skruestr.	
Tyller	Spredt		
Grunnsuktur	Ikke funnet.		
RA:	Tykkveggel		
Kart/rak form			
Sknuestruktur			
Perforering			
Porer/trak/kar			
Margstråle str			
TA:			
Mstr. Form			
Dam. 1 laget			
Dam. Flerlaget			
Kommentar:			

Dette er trolig elk, bartråer og en rekke løvtrær kan uansett utelukkes. Lite prøvemateriale.

Oppdragsgiver:	Ams / Olie	utført av:	JA
Prosjekt:	Avdalsnes 06	Prøvenummer:	2006/19-5
kommentar:	Trekullprøve 5 Funn 75	dato:	29.09.2006
TV:			
Form	X	Tverrsnitt	Radiaert snitt
Kar ordning	Runde	margstråler	perf. åpen
Tyller	Sammensatt	tyller	stige
nei			
Grunnsstruktur		skruestr.	
RA:			
Kar/trak form			
Skruestruktur	nei, (anlydning).		
Perforering	enkel		
Porer trak/kar			
Margstråle str			
TA:			
Mstr. Form	ovale		
Dom. 1 laget	Kun enlaget.		
Dom. Flertaget			
kommentar:			

Dette er løvtre. Jeg kan derimot ikke sikkert si om dette er Selje eller Osp. Begge arter vokser i hele landet.

Oppdragsgiver:	Ams / Olie	utført av:	JA
Prosjekt:	Avdalsnes 06	Prøvenummer:	2006/19-7
Kommentar:	Trekullprøve 7	dato:	29.09.2006
	Tverrsnitt		
TV:	margstråler	skrueslr.	Radiært snitt
Form:	tyller	stige	tangetalt snitt
Kar ordning	rektangulære - harpikskanaler	perf. åpen	1
Tyller		stige	2-flere
Grünsstruktur	Tynnvegget, men markant overgang til tykkere.		
RA:			
Kar/rak form			
Skruesstruktur			
Perforering			
Porer træk/kar			
Margstråle str			
TA:			
Msir. Form			
Dm. 1 laget			
Dm. Flerlaget			
Kommentar:	Dette er furu.		
Konklusjon:	Furu		

Oppdrag : 86-2006

G/L-Land

Punkt i P-Liste

Punkt	N	E	H	Kode
1	6585525.510	289182.610		
2	6585523.260	289217.530		
3	6585501.300	289216.120		
4	6585503.550	289181.190		
5	6585479.360	289207.740		
6	6585487.220	289207.170		
7	6585510.920	289231.930		
8	6585478.940	289230.920		
9	6585448.760	289158.410		
10	6585448.530	289162.400		
11	6585490.470	289164.760		
12	6585490.690	289160.760		
13	6585465.190	289165.570		
14	6585465.030	289168.560		
15	6585490.000	289169.840		
16	6585490.150	289166.840		
17	6585475.410	289169.200		
18	6585474.940	289179.190		
19	6585482.940	289179.560		
20	6585483.400	289169.570		
21	6585419.080	289168.780		
22	6585412.050	289175.890		
23	6585434.800	289198.400		
24	6585441.830	289191.290		
25	6585421.910	289196.210		
26	6585420.780	289198.980		
27	6585446.700	289209.570		
28	6585447.830	289206.790		
29	6585479.400	289214.920		
30	6585496.380	289215.410		
31	6585495.930	289231.410		
FF	6585435.613	289182.089	24.591	-----
HH1	6585435.612	289182.083		
HH2	6585448.224	289162.879		
HH3	6585526.476	289168.855		
HH4	6585507.736	289169.762		
HP1	6585448.089	289210.258		
SJ1.1	6585501.426	289230.606		
SJ1.2	6585498.372	289232.774		
SJ1.3	6585500.377	289235.149		
SJ1.4	6585502.885	289232.428		
SJ2.1	6585448.492	289207.473		

Oppdrag : 86-2006

Dato: 13-09-2006

Side 2

Punkt i P-Liste

G/L-Land

Punkt

	N	E	H	Kode
--	---	---	---	------

SJ2.2	6585447.242	289209.796		
SJ2.3	6585436.051	289205.200		
SJ2.4	6585436.772	289203.479		
SJ3.1	6585476.537	289171.364		
SJ3.2	6585475.401	289171.138		
SJ3.3	6585475.879	289168.231		
SJ3.4	6585482.438	289168.843		
SJ3.5	6585482.357	289171.275		
SJ3.6	6585480.572	289171.518		
SJ3.7	6585479.017	289185.737		
SJ3.8	6585475.151	289184.942		
SJ4.1	6585479.034	289163.203		
SJ4.2	6585479.296	289160.874		
SJ4.3	6585476.225	289160.347		
SJ4.4	6585475.763	289162.978		
SJ5.1	6585448.598	289162.397		
SJ5.2	6585448.540	289158.988		
SJ5.3	6585453.286	289158.827		
SJ5.4	6585452.773	289162.291		
SJ6.1	6585434.521	289184.896		
SJ6.2	6585437.785	289188.519		
SJ6.3	6585442.163	289191.560		
SJ6.4	6585440.573	289194.549		
SJ6.5	6585435.386	289190.214		
SJ6.6	6585433.127	289185.571		
SJ7.1	6585524.478	289233.030		
SJ7.2	6585525.829	289233.043		
SJ7.3	6585526.900	289217.653		
SJ7.4	6585525.779	289217.561		
SJ8.1	6585517.894	289231.690		
SJ8.2	6585518.116	289219.913		
SJ8.3	6585518.816	289219.927		
SJ8.4	6585518.594	289231.704		
SJ9.1	6585426.256	289201.397		
SJ9.2	6585426.851	289199.883		
SJ9.3	6585423.613	289198.427		
SJ9.4	6585422.956	289200.308		
SJ10.1	6585509.986	289216.814		
SJ10.2	6585509.662	289217.434		
SJ10.3	6585495.107	289209.809		
SJ10.4	6585495.431	289209.189		
U1	6585518.466	289219.920	24.371	-----

Dato: 13-09-2006

Side 3

Oppdrag : 86-2006

Medicentrale i verket op tida

G/L-Land

Punkt i P-Liste

Punkt	N	E	H	Kode
U2	6585518.244	289231.697	24.232	-----
U3	6585522.952	289233.053	24.195	-----
U4	6585509.824	289217.124	24.245	-----
U5	6585495.269	289209.499	23.715	-----
U6	6585518.228	289234.572	24.019	-----
U7	6585515.539	289190.442	23.919	-----
U8	6585447.931	289164.538	24.119	-----
U9	6585435.475	289177.726	24.478	-----
U10	6585473.262	289218.256	23.418	-----
U11	6585473.243	289199.627	23.919	-----
X	6585530.000	289190.000		

Medieomtale i aviser og tidsskrift

Levende Historie nr. 3, 2006: *Jakt på Hårfagres kongsgård*

Stavanger Aftenblad 21.04.2006: *Jaktar på kongsgard med georadar*

Aftenposten 04.05.2006: *Er dette Hårfagres kongesete?*

Haugesunds Avis 15.08.2006: *Jakter med gravemaskin*

Haugesunds Avis 15.08.2006: *Karmøys vikingkvinne*

Haugesunds Avis 26.08.2006: *Nærmere Hårfagre*

Aftenposten 27.08.2006: *Sirkler inn vår første kongsgård*

Haugesunds Avis 04.09.2006: *Norges fødested søker forfatter*

Haugesunds Avis 27.09.2006: *Historisk spleiseland*

Dag og Tid 27.09.2006: *Jakta på konggarden*

JAKT PÅ HÅRFAGRES KONGSGÅRD

Vil du vite mer om det spennende prosjektet i Vinje? Les innlegget

Denne gjengangen ble gjort i en gangstørrelse, men ikke i et museum. Det var ikke en kongsgård som ble undersøkt, men en grav fra en vikingtidsepoke. Denne gravhaugen ble også undersøkt med georadar.

Det var ikke bare denne gravhaugen som ble undersøkt, men også andre gravhauger fra samme periode.

Men hvordan kan man undersøke en grav med georadar? Det er ikke en vanlig georadar som blir brukt, men en georadar som er tilpasset å undersøke graver.

Georadar er en teknologi som bruker mikrobølger til å se gjennom jorda. Denne teknologien er også brukt til å undersøke andre ting, som for eksempel borettslag, og ikke bare graver.

Denne teknologien har blitt brukt til å undersøke andre ting, som for eksempel borettslag, og ikke bare graver. Denne teknologien har blitt brukt til å undersøke andre ting, som for eksempel borettslag, og ikke bare graver.

Det er ikke bare denne gravhaugen som ble undersøkt, men også andre.

Det er ikke bare denne gravhaugen som ble undersøkt, men også andre.

Det er ikke bare denne gravhaugen som ble undersøkt, men også andre.

Det er ikke bare denne gravhaugen som ble undersøkt, men også andre.

Det er ikke bare denne gravhaugen som ble undersøkt, men også andre.

Det er ikke bare denne gravhaugen som ble undersøkt, men også andre.

Det er ikke bare denne gravhaugen som ble undersøkt, men også andre.